

HRVATSKI VOJNIK

Broj 15. Godina II. 7. siječnja 2005. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,60 CAD 3,000 NOK 2,990 SEK 2,000 HUF 3,500 SEK 4,300 DKK 16,50 GBP 1,30

Brigadir Zvonimir Lulić, zapovjednik Časničke škole

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771 330 500003

Novim ustrojem do jedne časničke škole za sve grane

SYDNEY/YOKOSUKA/ISLAMABAD

Vojna pomoć za žrtve tsunamija

Utraganju za žrtvama tsunamija, ali i u pomoći unesrećenima, veliku ulogu imaju pripadnici oružanih snaga pogodjenih zemalja, ali i ostali.

Na primjer, Australci su 1. siječnja iz Sydneyja u područje indonezijskih teritorijalnih voda poslali ratni brod HMAS Kanimbla, koji prevozi helikoptere i poljsku bolnicu.

Također, pet australskih zrakoplova, kao i jedan novozelandski, prevoze namirnice u indonezijsku provinciju Aceh, koja je najviše pogodjena katastrofom.

Američka pomoć najviše se ogleda u djelovanju jedinica Sedme flote, a u operaciji glavnu ulogu imaju zrakoplovi P-3C Orion, inače stacionirani u zračnoj bazi Kadena na Okinawi, koji su za ovakve (ne)prilike najbolji zbog svojeg širokog radijusa kretanja.

Pakistanci su u Indoneziju poslali dva zrakoplova C-130 s inženjerijskom postrojbom za posebne namjene i poljskom bolnicom, a na Šri Lanku dva broda s helikopterima, mornaričkom ekspedicijском postrojbom, lječnicima, hranom i lijekovima. Još ranije, na Maldivima su pomoći pružala dva pakistska ratna broda, koja su bila u prijateljskom posjetu. Njihovi su helikopteri spasili 367 ljudi, a kasnije je tamo poslan i vojni zrakoplov s namircama.

KABUL

Francuska proslava u ISAF-u

Francuska ministrica obrane Michele Alliot-Marie 30. je prosinca vojnim zrakoplovom preko Tadžikistana stigla u posjet francuskim vojnicima koji sudjeluju u misiji u Afganistanu. Istog dana je posjetila odred 200 francuskih specijalaca koji djeluju u sastavu američkih trupa u južnom gradu Kandaharu, da bi Novu godinu proslavila u Kabulu, u društvu 900 vojnika koji djeluju u sastavu ISAF-a.

Stavu američkih trupa u južnom gradu Kandaharu, da bi Novu godinu proslavila u Kabulu, u društvu 900 vojnika koji djeluju u sastavu ISAF-a.

MOSKVA

Ambiciozna ruska 2005. godina

Ruski ministar obrane Sergej Ivanov otkrio je da će ruski obrambeni proračun za 2005. godinu iznositi 6,9 milijardi dolara. U sklopu toga nabavit će se više od 90 novih tenkova T-90, sedam lovačkih aviona, novi nuklearni projektili, više oklopnih transportera BTR-80, dva ratna broda, devet satelita... Također će biti završeno i oko 300 istraživačkih i razvojnih projekata. "Positivni trend rasta svete koja se odvaja za obranu u ovoj godini je očuvan", izjavio je Ivanov.

WASHINGTON

Razjašnjen pad Orla

Zapovjedništvo ratnog zrakoplovstva SAD-a šest mjeseci nakon nesreće zrakoplova F-15 Eagle stiglo je službeno izvješće o uzrocima pada. Zrakoplov, koji se srušio oko 60 km sjeverno od zračne baze Nellis u Nevadi, ostao je bez goriva u oba motora. Doprema iz rezervoara bila je zaustavljena zbog nehotice uključenih gumbi za označavanje opasnosti od požara. Pilot se katapultirao i prošao s manjim ozljedama, a zrakoplov, vrijedan 32 milijuna dolara, ostao je potpuno uništen.

PEKING

Povezivanje giganata

Indijski načelnik glavnog stožera N. C. Vij tijekom svog sedmodnevног posjeta Kini predložio je tamoznjem ministru obrane Caou Gangchuanu sudjelovanje u zajedničkim antiterorističkim vježbama, kao i "proširenje broja međusobnih posjeta časnika svih razina". Potrebu za intenzivnjom suradnjom potvrdio je i Gangchuan.

Inače, dvije zemlje koje su još 1962. godine vodile sukobe oko

Tibeta, 2003. su održale svoju prvu zajedničku vježbu traganja i spašavanja uz kinesku obalu, a posjet generala Vija Kini je najviši takve vrste od 1994. godine.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@moph.hr), Domagoj VlahovićNovinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,
Josipa PericaFotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,
Dubravko KovačGrafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Redaktor: Danica Pajic

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852Tajnica redakcije: Jasmina Augustić
tel: 4568-041;
fax: 4551-852**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:
 AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@moph.hrU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Brigadir Zvonimir Lulić,
zapovjednik Časničke
škole**

Vizija novog ustroja predviđa formiranje jedne časničke škole za sve grane, kako bi se kvalitetnijom organizacijom postigao maksimalni učinak, da sustav bude što funkcionalniji i efikasniji...

Strana 4

**Vojne nekretnine - perspektivnost, prenamjena,
modernizacija infrastrukture**

Pogrešno je mišljenje da MORH, tj. njegova Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša daje nekomu nekretnine. Mnogima nije poznato da su sve nekretnine u vlasništvu Vlade RH, koja ih daje na uporabu raznim ministarstvima. Ako neka od nekretnina nije perspektivna, vraća se vlasniku - Vladi RH

Strana 6

**Medalja kao znak
priznanja**

Medalja Ujedinjenih naroda dodjeljuje se pripadnicima međunarodnih vojnih, policijskih i promatračkih postrojbi kao znak priznanja pripadnicima vojnih i policijskih postrojbi koje su sudjelovale u sklopu mirovne ili promatračke misije UN-a

Strana 12

Joint Strike Fighter - prvo raskrije?

Kolika će biti konačna cijena Joint Strike Fightera? Koliko će stajati njegove daljnje modifikacije? Kroz koje razdoblje će se morati trošiti novac za ta poboljšanja? Je li JSF dovoljno dobar? Koliko će on zabilježiti iskoristiv za određene potrebe? Je li on doista nužan?...

Strana 22

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Brigadir Zvonimir Lulić
zapovjednik Časničke škole

- **novi ustroj** prilagoditi potrebama škole
- **popraviti** kvalitetu izobrazbe dovodenjem novog nastavnog kadra
- **poboljšati** materijalnu potporu izobrazbe
- **urediti** postojeće smještajne kapacitete

Novim ustrojem do jedne časničke škole za sve grane

Vizija novog ustroja predviđa formiranje jedne časničke škole za sve grane, kako bi se kvalitetnijom organizacijom postigao maksimalni učinak, da sustav bude što funkcionalniji i efikasniji, te toliko željenu interaktivnost s modernim vojskama uključenim u sustav kolektivne sigurnosti

Josipa PERICA
Snimio Tomislav BRANDT

Prethodni ustroj je bio vrlo restriktivan, i doveo je do niza problema u svakodnevnom funkciranju škole. Sveukupne promjene, uključujući i posljednji preustroj uz dobrodošlu fluktuaciju kadrova, koja je pred mlađe ljudi postavila nove izazove i prostor za uvođenje noviteta, što je u konačnici rezultiralo pomakom prema nečem novom i boljem, donio je i nekoliko neplaniranih negativnosti

Kada je prije otprilike godinu dana stupio na dužnost zapovjednika Časničke škole, brigadir Zvonimir Lulić je u svom pozdravnom govoru, istaknuo kako je budući moto škole: biti-znati-pri-mijeniti. Časnička škola, čija je temeljna zadaća izobrazba časnika, djeluje već 13 godina, a u sadašnjem obliku ustrojena je 1. travnja 2003., kao jedna od ustrojenih cjelina Zapovjedništva za izobrazbu i obuku HKOV-a. S brigadirom Lulićem razgovarali smo o problemima s kojima se susreo dolaskom na ovu dužnost, o promjenama nastalim novim ustrojem te novostima koje škola namjerava provesti.

Ukratko nam predstavite program škole?

Časnička škola provodi nekoliko oblika izobrazbe, a to su temeljna izobrazba kandidata za časnike, napredni tečaj roda ili službe, dopisni napredni tečaj roda ili službe, tečaj za zapovjednika voda te tečaj za zapovjednika satnija ili bitnica. Temeljnu izobrazbu u prosjeku godišnje prođe 150 polaznika, a 50 ih prođe napredni tečaj. Prošle godine uveli smo i dopisni oblik školovanja. Tečaj te vrste prošle godine završilo je 412 polaznika, a ove godine još 290 polaznika. Takav oblik ima svoje dobre i loše strane. Loše je što polaznici nemaju dovoljno vremena da bi pohađali nastavu, i ona je za njih kraća za razliku od redovitih polaznika, tako da se nerijetko javljaju potешkoće u svladavanju nastavne građe. Taj oblik nastave donekle je dobar za neke službe i struke, no za rodove nije zadovoljavajući.

U kojoj su mjeri promjene, odnosno preustroj utjecali na školu?

Prethodni ustroj je bio vrlo restriktivan, i doveo je do niza problema u svakodnevnom funkciranju škole. Sveukupne promjene, uključujući i posljednji preustroj uz dobrodošlu fluktuaciju kadrova, koja je pred mlađe ljude postavila nove izazove i prostor za uvođenje noviteta, što je u konačnici rezultiralo pomakom prema nečem novom i boljem, donio je i nekoliko neplaniranih negativnosti, pa smatram da nije pogodan za školu. Preniski ustrojeni činovi za nastavnike primorali su dio nastavničkog kadra na odlazak, jer bi u protivnom svatko ponosa bio ili zatvoren u mogućnosti napredovanja, a dio njih ne bi bilo moguće ni postaviti na dužnost koje su do tada obnašali, jer su imali više osobne činove od onih predviđenih tadašnjim preustrojem. Također, preustroj nije dobro razradio elemente potpore nastave, i to nam pričinja veliki problem u izvršavanju temeljne zadaće nastave.

Na koji se način koristite iskustvima iz Domovinskog rata u sustavu izobrazbe, budući da gotovo svi polaznici dolaze s takvim iskustvima?

Cijela struktura škole sastavljena je od ljudi koji su ponikli iz Domovinskog rata, i to je naša velika vrijednost, i ono što nas čini drukčijima. Smanjenje broja polaznika koji su sudionici Domovinskog rata, posebice od njegovih početaka, logična je posljedica prirodnog procesa zamjene kadrova u svim vojskama svijeta, pa tako i naše.

Ali kada je riječ o nastavnicima sudionici-ma rata, procjenjujem da je riječ o kadru čija se kvaliteti i vrijednost ne mogu mjeriti novcem. Iznimno su cijenjeni, iako ne i odgovarajuće nagrađeni za posao koji rade, jer iskustva stečena u stvarnim ratnim djelovanjima neprocjenjive su vrijednosti. Rijetki su časnici, ali iznimno cijenjeni u svim vojskama svijeta, koji u vojno-obrazovnom procesu mogu komparirati i vrednovati teoriju i praksu vođenja i zapovijedanja vojnim postrojbama što većina naših nastavnika s ponosom može. To se vrlo pozitivno odražava na kvalitetu procesa izobrazbe.

Koji je profil nastavnika i profesora zastupljen u nastavi?

Zadovoljan sam trenutačnim stanjem, iako je do prije godinu dana bila potpuno druga situacija. Zadnjim ustrojem velik je dio nastavnika otišao na mjesta na kojima mogu bolje napredovati. Ljudi koji su ostali u školi, uz one koji su u međuvremenu došli u školu, sposobni su i zadovoljavaju sve kriterije za kvalitetno izvođenje nastave. Kada govorimo o njihovoj civilnoj izobrazbi, tu su zastupljena 34 nastavnika s visokom stručnom spremom, 16 s višom, jedan doktor znanosti, tri magistra i samo pet nastavnika sa srednjom stručnom spremom, koji su u procesu stjecanja visoke stručne spreme. Predavačima sa civilnih fakulteta ili bilo kojih drugih civilnih institucija, ne koristimo se jer za to nemamo potrebe, već samo ljudi iz sustava OSRH.

Je li bilo slučajeva da časnik nije završio školu?

Naravno, kao u svakoj školi to se i ovdje događa. Svi koji ne ispunе postavljene kriterije ne mogu biti pozitivno ocijenjeni. Ovdje je važno spomenuti da zbog kratkoće vremena u kojem treba proći iznimno obimno gradivo u školi, postoji kriterij o maksimalnom broju izostanaka, što je određeno nastavnim planom i programom, bilo da je riječ o opravdanim ili neopravdanim izostancima. Iako smo tek u protekljoj godini definirali kriterije koje polaznik mora ispuniti da bi uspješno završio izobrazbu, tu se ne radi o velikom broju polaznika, ali je činjenica da u svakom naraštaju dio njih ne završi školovanje bilo da su razlog negativne ocjene ili prekomjerni broj izostanaka, što ima za posljedicu pokretanje postupka za prekid školovanja.

Bilo je primjera da je pojedincima priznata temeljna časnička izobrazba bez pohapanja škole, a kasnije su problemi nastali kada su poslani u naprednu školu...

Točno je da je dijelu časnika OSRH odlukom ministra za određeni broj godina neprekidnog rada u sustavu priznat status temeljne časničke izobrazbe. Takvi se slučajevi vrlo brzo uoče u nastavi, a osobito u dopisnom obliku. Navedeni akt imao je dvostruki učinak, pa su tako djelatne vojne osobe dobivale sva prava koja pripadaju osobama sa završenom temeljnom časničkom izobrazbom, a dolaskom na višu razinu izobrazbe, koja je u koncepciskom i sadržajnom smislu slijedna, i na nju se nastavlja tamo gdje se na temeljnoj završilo, bili su prisiljeni samostalno poraditi na popunjavanju "praznina" kako bi mogli pratiti nastavu. Nemamo spoznaju da je to bitno utjecalo na to hoće li ili neće uspješno završiti školovanje.

Kakav je smještaj koji osiguravate za polaznike iz drugih krajeva?

Kvaliteta smještaja je nešto sa čime nisam zadovoljan i nije na onoj razini na kojoj bi trebala biti. Na tom pitanju ozbiljno ćemo poraditi u idućoj godini, za što smo planirali i određena sredstva. No, to se ne odnosi samo na smještajne kapacitete, već i na uređenje učionica i kabinetova, kao i podizanje standarda radnog prostora za nastavnike.

Kojom se literaturom koristite u nastavi?

Literatura je česti problem u radu škole a za to postoji nekoliko razloga. Kada je riječ o dostizanju NATO standarda u izobrazbi, odnosno kompatibilnosti razina izobrazbe između OS-a zemalja članica i OSRH, koja tome teži, nastavnici prevode i koriste se u nastavi dijelom priručnika koji su u skladu s postojećim nastavnim planom i programom, a uz to samostalno pišu skripte i priručnike.

Kakvom u budućnosti vidite časničku školu?

Vizija novog ustroja predviđa formiranje jedne časničke škole za sve grane, kako bi se kvalitetnijom organizacijom postigao maksimalni učinak, da sustav bude što funkcionalniji i efikasniji, te toliko željenu interaktivnost s modernim vojskama uključenim u sustav koletivne sigurnosti. ■

Kada je riječ o nastavnicima sudionicima rata, procjenjujem da je riječ o kadru čija se kvaliteta i vrijednost ne mogu mjeriti novcem. Iznimno su cijenjeni, iako ne i odgovarajuće nagrađeni za posao koji rade, jer iskustva stečena u stvarnim ratnim djelovanjima neprocjenjive su vrijednosti. Rijetki su časnici, ali iznimno cijenjeni u svim vojskama svijeta, koji u vojno-obrazovnom procesu mogu komparirati i vrednovati teoriju i praksu vođenja i zapovijedanja vojnim postrojbama što većina naših nastavnika s ponosom može. To se vrlo pozitivno odražava na kvalitetu procesa izobrazbe.

Kako je smještaj koji osiguravate za polaznike iz drugih krajeva?

Kojom se literaturom koristite u nastavi?

Kakvom u budućnosti vidite časničku školu?

Vojne nekretnine - perspektivnost, prenamjena, modernizacija infrastrukture

Racionalizacija u korist modernizacije

Pogrešno je mišljenje da MORH, tj. njegova Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša daje nekomu nekretnine. Mnogima nije poznato da su sve nekretnine u vlasništvu Vlade RH, koja ih daje na uporabu raznim ministarstvima. Ako neka od nekretnina nije perspektivna, vraća se vlasniku - Vladi RH. Spomenuta Služba u dogovoru s Glavnim stožerom samo ocjenjuje perspektivnost nekretnina za OSRH...

Milenka PERVAN STIPIĆ

■ Reforma obrambenog sustava na području vojne infrastrukture usmjerena je na smanjenje ukupnog broja vojnih lokacija i objekata, racionalizaciju njihove uporabe, ujedinjavanje kapaciteta, kao i njihovu modernizaciju, ističu Tomislav Čeprnić i Velimir Anić

Usjeni medijskih napisa i svih onih događanja koja su tijekom godine pratila postavljanje triju radara FPS 117 za nadzor zračnog prometa i triju radara na otocima za nadzor pomorskog prometa ostao je velik doprinos jedne službe u MORH-u koja je zajedno s Upravom za materijalne resurse uložila velike napore u programiranju, pripremi i izradi projektne dokumentacije, kao i dobivanju dozvola civilnih struktura, kako bi se stvorili uvjeti za izgradnju objekata za prihvat radarskih sustava. Riječ je o Službi za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša koja je danas, zbog velike zainteresiranosti medija kada je riječ o vojnim nekretninama, najprozvana.

Sve vojne nekretnine u vlasništvu Vlade RH

Kako se u mnogim tiskovinama, često zbog nepoznavanja temeljnih činjenica, pojavljuju nepotpune informacije o nekom predmetu vezanom za

Službe i Velimir Anić, načelnik Odjela za nekretnine. Oni kažu kako je pogrešno mišljenje da Služba daje nekomu nekretnine ili ne, kao da je ona vlasnik. To je, prema riječima Čeprnića, nepotpuna informacija, jer mnogima uopće nije poznato prema kakvoj skali je strukturirano vlasništvo nad imovinom u RH. Pa tako nije naodmet spomenuti da su sve nekretnine u vlasništvu Vlade

RH, koja ih daje na uporabu raznim ministarstvima, pa ako neka od nekretnina nije perspektivna, vraća se

nom za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša, pokazala se potreba da o tim pitanjima neposredno progovore Tomislav Čeprnić, zamjenik načelnika

vlasniku - Vladi RH. Pri Vladi je osnovano Povjerenstvo za imovinu Vlade RH koje ima ovlasti donošenja odluke o novom vlasniku nekretnine čija je vrijednost do 10 milijuna kuna. Ovlasti nad vrijednošću nekretnina do 100 000 kuna ima Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom. Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša u sastavu MORH-a nije никакav vlasnik nekretnina, već ona u dogovoru s Glavnim stožerom ocjenjuje perspektivnost nekretnine za OSRH, što u javnosti stvara nejasnoće, kaže Čeprnić, pri predaji pojedine nekretnine civilnim strukturama.

Perspektivno oko 300 od 500 vojnih nekretnina

Prema novom dugoročnom planu razvoja OSRH točno će se znati koje su nekretnine perspektivne za OS, a koje nisu. Ovih dana se završava nacrt dokumenta "Uredba o vojnom graditeljstvu", kojom bi se definirali odnosi građenja kako unutar postojećih vojnih lokacija,

snimio D. Kirin

Napuštanje jedne od vojarni na području Zagreba

tako i za bilo koju novu vojnu gradnju. Nakon te uredbe pristupit će se izradi pravilnika za izgradnju vojnih objekata, kao i standarda za smještaj, izobrazbu i rad postrojbi OSRH. Iako je dugoročni plan razvoja u izradi, ne može se reći da u ove dvije godine nije bilo prodaje vojnih nekretnina civilnim strukturama za koje se jasno utvrdilo da su za OS neperspektivne, kaže Velimir Anić, načelnik Odjela za nekretnine. Tako je od nešto više od 500 vojnih nekretnina (vojarni, skladišta, raznih upravnih zgrada, hotele, odmarališta, vježbališta, domova, vojnozrakoplovnih baza, vojno-zdravstvenih objekata, vojnougostiteljskih objekata, objekata uređenja prostora, šuma, livada i karaula), koje su odlukom Vlade 1992. dane na upravljanje MORH-u, prema trenutačnim potrebama OSRH perspektivno njih oko 300. Najveći razrez lokacija raznih namjena napravljen je kod vojarni (perspektivnih tek 60-ak), skladišta, upravnih zgrada, gdje je otprilike polovica tih nekretnina dosad dana ili na upravljanje MUP-u ili općinama i gradovima. Tako je najveća predaja nekretnina obavljena 2003. i to vojarni, skladišta i dijela zemljišta, a trenutačno je u planu predaja u vlasništvo sljedećih nekretnina: gradu Gospicu Dom HV-a, općini Josipdol, skladište Oštarije 2 i VAD-u iz Sinja Dom HV-a Sinj.

Vizija - izgradnja vojarni prema hrvatskim standardima

Na uporabu je dosad predano mnogo više nekretnina, pa kada je riječ o tome, ističe Anić, treba reći

kako lokalna uprava ne pokazuje interes za preuzimanje neperspektivnih vojnih nekretnina na uporabu, već ih želi u trajno vlasništvo. Za dio nekretnina provedena je razmjena, a primjer dobre suradnje na razini lokalne uprave i Vlade je

stvaranja optimalnih uvjeta za život i rad postrojbi. Tu se prije svega misli na smještajne objekte za kadete u HVU-u, "Lori" i Malom Lošinju - Kovčanju gdje je ureden ljetni kamp. U tijeku je i izrada projektne dokumentacije za kuhinjske blokove u

Bjelovaru, Jastrebarskom i hotelu "Zagreb" u Splitu. Čeprić posebno ističe kako je od velike važnosti donošenje dugoročnog plana razvoja kada je riječ o ovoj problematici, jer prodajom neperspektivnih nekretnina dobila bi se velika sredstva koja bi mogla poslužiti kako za poboljšanje po-

Od nekadašnjih dvadesetak hotela i odmarališta, danas OSRH rabi samo dva i to hotel "Veli Jože" u Puli i hotel "Zagreb" u Splitu

snimio T. Brandt

u gradu Puli. Većih problema ima kod predaje objekata domova HV-a, jer sljedbenik najčešće ne želi preuzeti i njegove zaposlenike, kao primjerice u Pločama. Naš je stav, kaže Anić, da svi ti ljudi budu zbrinuti kod novog poslodavca.

Kada je riječ o hotelima i odmaralištima, može se samo reći da od nekadašnjih 20-ak objekata dodijeljenih na upravljanje MORH-u 1992., danas OSRH rabi samo dva objekta, i to hotelski kompleks "Duilovo" u Splitu i hotel "Veli Jože" u Puli. Ostalo je predano na upravljanje "Adriatički klub" koji je u stopostotnom vlasništvu Vlade RH.

Reforma obrambenog sustava na području vojne infrastrukture, kaže Čeprić, usmjerena je na smanjenje ukupnog broja vojnih lokacija i objekata, racionalizaciju njihove uporabe, ujedinjavanje kapaciteta, kao i njihovu modernizaciju. Godišnjim planom rada Službe definiraju se prioritetni projekti za modernizaciju, kako smještajnih tako i školskih i drugih objekata u sklopu postojećih vojnih lokacija, a u svrhu

stojeće infrastrukture, tako i za gradnju novih potrebitih objekata. S tim u vezi nije naodmet spomenuti jednu od vizija Tomislava Čeprića - izgradnja hrvatske vojarne prema novousvojenim hrvatskim standardima. ■

Prema novom dugoročnom planu rada OSRH točno će se znati koje su nekretnine perspektivne za OS, a koje nisu. Ovih dana se završava nacrt dokumenta "Uredba o vojnom graditeljstvu", kojim bi se definirali odnosi građenja kako unutar postojećih vojnih lokacija, tako i za bilo koju novu vojnu gradnju. Nakon te uredbe pristupit će se izradi pravilnika za izgradnju vojnih objekata, kao i standarda za smještaj, izobrazbu i rad postrojbi OSRH. Iako je dugoročni plan razvoja u izradi, ne može se reći da u ove dvije godine nije bilo prodaje vojnih nekretnina civilnim strukturama za koje se jasno utvrdilo da su za OS neperspektivne, kaže Velimir Anić, načelnik Odjela za nekretnine.

Božićni domjenak u MORH-u

U prigodi božićnih i novogodišnjih blagdana u MORH-u je 23. prosinca održan tradicionalni božićni domjenak na kojem su se uz ministra obrane Berislava Rončevića, državnog tajnika Matu Rabotega te načelnika GS-a generala zborna Josipa Lucića i zamjenika general pukovnika Slavka Barića okupili brojni djelatnici Ministarstva i oružanih snaga.

Upućujući čestitke nazočnim, ministar Rončević je kazao kako je dolazeći u ovu sredinu naišao na prijateljski odnos i pozitivno raspoloženje te zajedničko usmjereno prema izgradnji modernog sigurnosno-obrambenog sustava, istaknuvši kako su postignuti rezultati više nego

dobri i iznad očekivanja. Dodao je kako će se i dalje odgovorno raspoređati sredstvima iz državnog proračuna i upotrebljavati ih na najbolji mogući način te kako je još mnogo posla pred nama. "Uvjeren sam da će ova ekipa ljudi u MO-u i oružanim snagama uspjeti u potpunosti pripremiti naše oružane snage za ispunjenje kriterija potrebnih za pristup u punopravno članstvo u NATO", kazao je ministar, na kraju zaželjevši svima mir i dobro.

Čestitke je uputio i general Lucić kratko rezimirajući ovu, kako je re-

snimio D.Kirin

kao vrlo uspješnu godinu u kojoj su djelatnici MO i OS-a učinili iznimni posao. "Svi ste vi svojim radom pridonijeli tom zajedničkom uspjehu. Posao nije uvijek bio lagan, kao ni odnosi među ljudima, ali na kraju ipak možemo zaključiti kako je napravljen dobar posao", kazao je general Lucić.

V.PINTARIĆ

Božićni koncert Orkestra Hrvatske vojske

snimio D.Kovač

Prepuna Koncertna dvorana "Vatroslav Lisinski" odzvanjala je 22.

prosinca zvucima božićnih pjesama upotpunjajući blagdanski ugođaj. Riječ je o koncertu Orkestra Hrvatske vojske koji se tradicionalno održava u vrijeme Božića. Ove su godine na repertoaru bila mnoga domaća i djela stranih autora koja su, osim spomenutog orkestra Hrvatske vojske, interpretirali i koncertni gosti: Mješoviti zbor glazbene škole "V. Lisinski" iz Bjelovara, Mariachi "Los Caballeros", te solisti New swing Quarteta i grupa Divas. U različitim stilskim izražajima, božićne su pjesme poprimile

sasvim novu dimenziju rezultirajući oduševljenjem publike u kojoj su bili brojni visoki vojni, civilni i crkveni dužnosnici predvođeni ministrom obrane Berislavom Rončevićem. Pod dirigentskom palicom Miljenka Prohaska, proslavljenog skladatelja, dirigenta, aranžera i kontrabasista, glazbeni su umjetnici dvosatnim programom dali maksimum blagdanskog ugođaju, što je na samom kraju Božićnog koncerta višestruko pohvalila publika dugotrajnim plješkom.

A.DEČAK

Potpisan ugovor o završetku protuminskog broda

Između Ministarstva obrane i poduzeća Montmontaža Greben d.o.o. 28. prosinca u Plavom salonu potpisani su ugovor o završetku gradnje i opremanja malog protuminskog broda.

Ugovor su potpisali ministar obrane Berislav Rončević i direktor Montmontaže Greben d.o.o. Ratko Pecotić, a svečanosti su nazočili i predstavnici MORH-a kao i izlstanstvo Montmontaže.

J.P

Ispakovak

U Hrvatskom vojniku broj 13-14, od 24. prosinca 2004., u tekstu pod naslovom "Susret s obiteljima zatočenih i nestalih branitelja" nemamernom pogreškom netočno su navedeni činovi načelnika GS-a OS RH generala zborna Josipa Lucića i njegovog zamjenika general pukovnika Slavka Barića. Ispričavamo se načelniku GS-a i njegovom zamjeniku te čitateljima.

Uredništvo

snimio D.Kirin

Prvi snijeg i druženja pripadnika misije

Prvi snijeg je prošarao krajolik oko Kabula. Fine bijele pahuljice plesale su u zraku aterirajući lagano na već formirani tanki snježni sloj, prekrivajući naš kamp. No već za nekoliko sati čarolija je nestala, prvi snijeg se polako istopio, samo je ugodna iluzija još neko vrijeme trajala u našim mislima...

Iz Afganistana Predrag MIKULIĆ

Nakon brifinga pri-družio sam se na-šim pripadnicima koji su odradili noćnu smjenu, pa sada u *living roomu* pijuckaju zasluge-nu jutarnju kavu. Na njima se ne vidi da su neispavani, a ni humora ne nedostaje.

Jutro uz Franckovu kavu i humor

Razvodnik Zdravko Ba-bić, zvani Jaro, pripremio je pravu domaću Francko-vu kavu za sve prisutne.

Jaro je inače poznat po iz-nimno finom i kulturnom ophođe-nju sa svima, uvijek ljubazan i su-sretljiv, a kuhanje vrhunske kave mu je također jedna od vrlina. Tu je i razvodnik Nebojša Perkušić, Dal-matinac koji na ovih 1800 metara nadmorske visine i u ovom prvom sniježnom ambijentu funkcioniра bez ikakvih problema. Jedino u šali reče da više nikada neće u Splitu kupiti piće u limenci, pojasnivši: "Dosta mi je ovih sokova i svega ostalog što se dobiva konzervirano!" Kada se vratimo, nikada više u ku-povinu "laptop sokova", dodaje nadnarednik Josip Grčević, objasni-vši da je "laptop" ovdje novi naziv za "karton sokova". Tu je i razvodnik Zdravko Kasumović, zvani Ka-sum, a neki su ga prozvali i Popaj. Kaže kako poslijepodne imamo uve-ježavanje "Prvog hrvatskog zbora", ili će možda bolje biti da se nazove-mo "Tratinčice". Naime, оформili smo pjevački zbor koji uvježbava pjevanje pjesama za nadolazeće blagdanske svečanosti, koji bi tre-bao na ponoćki pjevati na misi koja će biti u talijanskom kampu In-victimia.

U njemačkom improvi-ziranom šator-caffeu nazvanom "Halli-Galli"

Virtualna ljubav

Kolege nastavljaju u ozbilnjom to-nu da je noćna ophodnja prote-kla bez ikakvih problema. Ruta je bila standardna, obilazak dijela Ka-bula, kao i prigradskog dijela na rut-i Pegasus-Crimson. Ta je ruta poz-na-ta po lošoj cesti, pa kako opet u šali dodaje Kasum, ima toliko rupa i kamenja da članovi ophodnje ne mogu na miru spavati, pa čak ni vo-zač ne može u vožnji malo "ubiti oko". Noćas se na cesti nije srelo nikoga, osim *checkpointa* KCP-a (*Kabul City Police*), i pasa latalica koji noću u čoporima slobodno lut-taju gradom. Rekoše mi da su KCP-ovci bili malo živčaniji nego inače, vjerojatno zbog snijega koji je noćas počeo padati. Nastavlja se zafrkancija o nedavnom *chatanju* nekih naših pripadnika. Naime jedan je pripadnik putem Interneta "ubijao vrijeme" tražeći djevojku. Uskoro mu se javila "prilika života" pa su se žice na PC-u za tren užari-le od silnih ljubavnih poruka. Šteta što se uskoro tužno zavržilo, naime kada je ljubav dostigla vrhunac, kol-ega za susjednim računalom razo-

čarao ga je davši mu do znanja da njegova "virtu-alna djevojka" ne postoji, te da je on "haker" koji ga je cijelo vrijeme zafr-kavao.

Halli - Galli

S nama je bio i stožerni narednik Dario Paleka, koji je pripadnik njemač-ke vojske, a podrijetlom je iz Osijeka. Već je 13 godi-na u vojsci i radi kao ope-rater ili kako je on to duhovito rekao, kao "pilot bespilotne letjelice" tipa "Luna". Dario je u misiji

nekoliko mjeseci i skoro svaki dan navrati kod nas. Naši pripadnici komentiraju, šaleći se, da ga srce vuče rodnom kraju, te da ne mora pokazati putovnicu kada ulazi u hrvatski kamp. Dario reče kako je u našem kontingentu stekao prijatelje, te mu je kod nas osobito ugodno zbog na-šeg specifičnog hrvatskog mentalita i naše otvorenosti.

Kava je ispijena pa nas Paleka po-ziva da mu se pridružimo u njemač-kom improviziranom šator-caffeu nazvanom "Halli-Galli". Šator -ka-fic je udaljen od našeg kampa samo nekoliko koraka, a pripada bitnici bespilotnih letjelica u kojoj radi i Paleka. Halli-Galli je aranžiran u vojničkom stilu, tipičnom za ovu mi-siju. Iznad jednostavnog drvenog šanka visi poveća strojnica 12,7 mm, poklon Estonaca, koji također parti-cipiraju u ISAF-u. Tu je i prazna čahura granate 122 mm. Na stolu su upaljene svijeće koje daju pred-božićni ugođaj. Ovakva druženja i sklapanje prijateljstava između pri-padnika različitih nacionalnih kontingenata jesu vrednota međuna-rodnih vojnih misija. ■

“Gdje si Indijo, što ima?”

U Srinagar su godinama dolazile tisuće gostiju da vide Dal, Manasbal, Nagin, Wular jezero. Umjesto turista danas je, na žalost sve više terorista. I vojske i policije na svakom koraku...

Iz Indije Davor ČULJAK

Ulazim kroz neuobičajeno mala vrata za tako golemu zemlju i kažem joj: "Gdje si Indijo, što ima?". I tu se ona zbuni. Hvala Bogu da me je ministar kulture Republike Peščenice detaljno pripremio pa sam u startu odigrao napadačku loptu. Začuđeni Pakistan i Indija su svaki kroz svoja uska odškrinuta metalna vrata gledali kako se na ničijoj zemlji pakistanski i indijski vozači srdačno pozdravljaju, a Talijani i Hrvat ljube. Ispratio me Alfio, a dočekao Giuliano, sa cijelom školom indijske djece, radoznale da vide kako izgleda sredovječni zgodni muškarac iz Europe. Tu im ja priopćim da stižem iz daleke najljepše jedine Hrvatske i da nas i Indijaca ima skoro milijardu i dvjesto milijuna. Odmah me svi počinju gledati s respektom.

Sve mi možete uzeti, ali ne *memory stick*

Giuliano me provlači kroz ludio tromilijunskog Jammua pravo do zračne luke, nemamo vremena za ručak i pivo. Tisuće old tajmera čini golemu zmiju koja se lijeno vuče užarenim indijskim asfaltom. Prolazimo nekako uz sve-srdnu pomoć policije. Počinje uobičajena aerodromska procedura. Nije važno što sam UN, ovdje ništa ne pomaže. Gospođa policajka je odlučila preispitati me. Uzima mi sve, i dušu i tijelo, ručnu prtljavu, cigarete, upaljač, kameru, *memory stick*. Hej, ne to, sve mi možete uzeti, gospođo, ali to ne. Što je to? Čuj što, pa *memory stick*. Gospođa ga gnjeći, čupa, pritišće, vrti glavom sumnjičavu. Očito je za nju *memory stick* nešto sasvim drugo. Konzultira se sa šefom koji sjedi za računalom, on se smješka, vidi me

kako sam lagano poludio. Komputerizacija nije zavladala svakim kutkom te informatičke velesile. Vraćaju mi i kameru, ali vade iz nje baterije, tako da baš nema mnogo smisla što sam dobio sjedalo do prozora. Znam da će me pitati gdje su mi slike Himalaja i Srinagarskih jezera. Pa kako da ih uzmem, kako, kako, haaa?

Koliko ima istine u legendi?

Prvobitni Srinagar je izgradio car Ashoka u III. stoljeću prije Krista. Sadašnji grad gradili su Pravarasena II, kralj Kašmira, početkom V. stoljeća i Hiuen Tsang, budistički

Nekada je ovuda prolazilo tisuće turista

svećenik iz Kine, koji je posjetio Kašmir 631. godine. Legenda kaže da je Pravarasenu, kada je odlučio izgraditi novi glavni grad, dok je birajući lokaciju šetao u ponoć, preseuo demon s druge strane rijeke Mahasarit. Demon je pružio svoju svinutu nogu preko rijeke izazivajući kralja da prijeđe na drugu stranu. Kralj mu je odsjekao nogu jednim zamahom svoje sablje i mirno prešao. Demon zadriven kraljevom hrabrošću, reče mu da izgradi grad tamo gdje nađe pripremljen plato. Sljedećeg jutra kralj je pronašao iscrtane granice u podnožju Hari Parbata i izgradio je grad ondje. Od toga dana voda Dal jezera je odije-

ljena od Tsont-i-Kula Sathuom koji je nalik na svinutu nogu.

Šetao sam uz Dal Lake Nehruovim parkom to predvečerje. Sam. Razmišljao sam o jednoj crvenokosoj krivonogoj iz II. gimnazije, četvrti tri, u žutom kapetu krojenom bez veze, o Beatlesima koji su prvi put došli u Indiju prije četrdeset godina, ufurali se u drukčiji život i nakon toga napravili neponovljive *All you need is Love* i *Lucy in the Sky with Diamond*, koje sam s njom tisuću puta zagrljen slušao. Ne znam što su sve Beatlesi u Indiji radili, ali su nakon tečaja transcedentalne meditacije kod gurua Ma-

rishiha 1968., napravili svoj neponovljivi *The White Album*. Ako naletim na Marishia, možda i od mene pod starost postane nešto. I još sam razmišljao koliko ima istine u legendi da je pravi Isusov grob ovdje. Svaki će vam drugi stanovnik Srinagara, iako je katolika jako malo, ispričati priču da je Isusovo tijelo pokopano tu, da je on kada je uskrsnuo došao u ovu ljepotu da dočeka starost, oženio Mary-an i doživio stodvadesetu. I da ovaj grob za razliku od jeruzalemског nije prazan.

U Srinagar su godinama dolazile tisuće gostiju da vide Dal, Manasbal, Nagin, Wular jezero. Umjesto turista danas je, nažalost, sve više terorista. I vojske i policije na svakom koraku. To sam predvečerje spoznao da Srinagar zadugo neće ponovno biti turističko mjesto. Doslovno na svakom metru Dal jezera po jedan ili više pripadnika snaga reda spremnih da pucaju na pogrešan pogled. Zašto? Zaaašooo? Zar bar u ovoj ljepoti sve nije tako jednostavno? Pa, ljudi moji, *all you need is love*. ■

Smirivanje situacije

Situacija se polako smiruje. To je rezultiralo i pomjeranjem ograničenja kretanja po gradu - policijskim satom, tako da je on sad od 22,00 do 6,00 sati ujutro. Naložene mjere striktno se poštuju, i domaće stanovništvo, i civilno osoblje koje radi u UN-u. Tijekom trajanja zabrane kretanja u gradu su neprestane ophodnje vojno-policijskih snaga

Iz Liberije Dražen BARTOLAC

Uglavnom gradu Liberije, Monroviji, gdje se i nalazi naš FHQ, situacija se polako smiruje. To je rezultiralo i pomjeranjem ograničenja kretanja po gradu - policijskim satom, tako da je on sad od 22,00 do 6,00 sati ujutro. Naložene mjere striktno se poštuju, i domaće stanovništvo, i civilno osoblje koje radi u UN-u. Tijekom trajanja zabrane kretanja u gradu su neprestane ophodnje vojno-policijskih snaga. Tu zadaću uglavnom izvršavaju snage za brzo djelovanje - QRF, koji se sastoji od pripadnika irskog i švedskog nacionalnog kontingenata, a izravno su podčinjene zapovjedniku vojne komponente UNMIL-a (FC). Vrlo je uočljivo, za razliku od drugih komponenata UNMIL-a, da te snage izvršavaju svoje zadaće vrlo profesionalno i nadasve učinkovito. Sama pojавa snaga QRF-a izaziva strahopoštovanje svojom pojmom, kako sredstvima, izgledom, tako i izrazito vojničkim ponašanjem pripadnika

■ Pojava snaga QRF-a izaziva strahopoštovanje svojom pojmom, kako sredstvima, izgledom, tako i izrazito vojničkim ponašanjem pripadnika

AS-a (*Economic Community of West African States*) i zvale su se ECOMOG. To su snage koje su prve došle u kontakt sa suprostavljenim stranama i bile uključene u izravne sukobe s pobunjenicima na području zapadne Afrike. I zahvaljujući naučenim lekcijama iz prijašnjih godina, te dugim bivstvovanjem na ovom području, njihovo ponašanje i djelovanje se razlikuje od drugih kontingenata pripadnika misije UNMIL. Jednostavnim rječnikom - domaći stanovnici ih se boje. Vjerojatno je i to razlog što se upravo oni nalaze na gotovo svim kontrolnim postajama u gradu Monroviji i izvršavaju svoju zadaću vrlo profesionalno s minimalnim snagama (dva do tri vojnika). Također, zahvaljujući dugoj prisutnosti na ovom području, te pozitivnom doprinisu u rješavanju krizne situacije, časnici iz nigerijskog kontingenata nalaze se na ključnim pozicijama u zapovjedništvu misije UNMIL-a, gdje ih ima u većem broju.

Nigerijski kontingent za krizne situacije

Druga postrojba, tj. nacionalni kontingenat koji se uglavnom upotrebljava za djelovanje u kriznim situacijama kao što je ova, jest nigerijski kontingenat koji je dobro poznat od prijašnjih godina svim stanovnicima područja zapadne Afrike zahvaljujući svom djelovanju kako u Sijera Leoneu, tako i ovdje, u Liberiji, kada su djelovali pod okriljem ECOW-

prostorima zapadne Afrike i dobro je poznat stanovnicima tih prostora jest pakistski kontingenat, koji je, kako u susjednom Sijera Leoneu tako i ovdje, među najbrojnijim nacionalnim kontingentima a njihova brojna veličina izražena je u nekoliko tisuća. Njihovo djelovanje u misijama možemo podijeliti na vojni i nevojni dio, a oba su vrlo istaknuta. Uočljivo je da pripadnici pakistanskog kontingenta u mjes-

timu gdje su stacionirani uvelike pomažu obnovu i izgradnju religijskih objekata. Pripadnike pakistanskih postrojbi također možemo vidjeti danonoćno na ulicama Monrovije u redovitim ophodnjama, naoružane puškostrojnicama na malim vozilima. I naravno, časnici pakistanskog kontingenta nalaze se na važnim pozicijama u vojnoj komponenti UNMIL-a.

Nezaobilazna komponenta UNMIL-a su i pripadnici ukrajinskog kontingenata koji izvršavaju zadaće zračne potpore misije. Za provedbu te zadaće koriste se helikopterima MI-8, MI-24 i MI-26, a bazirani su u zračnoj luci Spriggs Paine, koja je smještena u samoj Monroviji s mogućnošću polijetanja i slijetanja manjih zrakoplova. Odатle se obavljaju redoviti letovi prema postrojbama misije UNMIL-a u unutrašnjosti Monrovije.

U situaciji samog početka eskaliranja sukoba, mogli smo, također, dijelom sagledati kako i civilna komponenta UNMIL-a, tj. civilno osoblje UN-a funkcioniра u nevojnim zadaćama, a one su ovdje bile izrazito naglašene kroz politički, logistički i posebno medijski dio. ■

Medalje Ujedinjenih naroda dodijeljene pripadnicima oružanih snaga Republike Hrvatske (I)

Medalja kao znak priznanja

Medalja Ujedinjenih naroda dodjeljuje se pripadnicima međunarodnih vojnih, policijskih i promatračkih postrojbi kao znak priznanja pripadnicima vojnih i policijskih postrojbi koje su sudjelovale u sklopu mirovne ili promatračke misije UN-a

Siniša POGAČIĆ

Medalju Ujedinjenih naroda ustanovio je generalni tajnik UN-a U Thant 16. veljače 1966. godine na temelju rezolucije ST/SGB/119/Rev.1, kao znak priznanja pripadnicima vojnih i policijskih postrojbi koje su sudjelovale u sklopu mirovne ili promatračke misije UN-a.

bronze promjera 35 mm, na licu medalje reljefno je istaknut znak Ujedinjenih naroda iznad kojega se nalazi natpis "UN", a na naličju je reljefno istaknut natpis u dva reda "IN THE SERVICE - OF PEACE", omeđen blago istaknutim rubom medalje širine 1 mm.

i vrpce postavljen je nosač (bar), kao u britanskih medalja, na kojem je reljefno istaknut natpis "KOREA". Druga iznimka napravljena je kod medalje dodjeljivanih u misiji UNEF-a (*United Nations Emergency Force*) za vrijeme egi-patsko-izraelskog sukoba. Na licu medalje iznad znaka Ujedinjenih naroda istaknuta je kratica naziva mirovne misije "UN-EF", a ne kratica organizacije "UN".

Nasuprot jednolikosti i standardiziranosti izgleda medalje, vrpca za svaku mirovnu ili promatračku misiju različita je i specifična za teritorij na kojem se provodi, tj. boje na vrpci najčešće simboliziraju tradicionalne boje ili boju teritorija ili države na kojoj se misija provodi ili tradicionalne boje država sudionica misije. Širina vrpce je 35 mm, provućena je kroz kariku medalje, a na strani naličja medalje na vrpci je aplicirana horizontalna kopča sa sigurnosnim zatvaračem za privršćivanje na odoru.

Prilikom dodjele medalje za mirovne misije odlikovanome se uz medalju dodjeljuju i dvije rozete. U većini oružanih snaga roza za medalju dobivena u mirovnoj misiji UN-a ističe se na odori, iza odlikovanja matične zemlje. U slučaju da je pripadnik

mirovnih snaga u mirovnoj misiji proveo dva mandata (ponekad se zbog specifičnosti misije odslužuje dvostruki mandat), tada se na vrpcu medalje i rozete aplicira broj 2. Broj je izrađen od metala bijele boje i dodjeljuje se zajedno s rozetama.

Medalje za sve mirovne misije upakirane su u identične kartonske kutije dimenzija 11,3 x 5,2 x 16 mm. Kutija se sastoји od dva dijela, donje posude bijele boje i crnog (tamnoplastika) poklopca, a unutar kutije je smješteno plavo kartonsko ležište za medalju i dvije rozete. Na unutrašnjoj strani poklopca ili kutije ponekad je utisnut logo proizvođača.

Svi odlikovani pripadnici mirovnih misija uz medalju i rozete dobivaju i diplomu koja sadrži osnovne generalije o odlikovanom (ime, prezime, čin), podatke o misiji (ime misije i siže rezolucije na temelju koje je ustanovljena), datum dodjele i potpis zapovjednika misije. Diplome su najčešće izrađene od debljeg papira sa siluetom medalje u pozadini i otisnutim navedenim podacima. U slučaju da je odlikovani proveo u misiji dva mandata, dobit će dvije diplome, jednu za medalju i drugu za rozetu s brojem "2" kojom se potvrđuje dvostruko tra-

Dodjela medalje za sudjelovanje u mirovnoj misiji UNMOGIP satnici Marijani Pleša - Čadonić i satniku Mladenu Prebežacu

Medalja Ujedinjenih naroda dodjeljuje se pripadnicima međunarodnih vojnih, policijskih i promatračkih postrojbi prema kriterijima utvrđenim za tu određenu misiju, odnosno kriteriji dodjele neznatno variraju od misije do misije (zbog trajanja i zahtjevnosti misije).

Izgled medalje standar-diziran je za sve mirovne i promatračke misije; izra-dena je od patinirane

Tijekom tridesetšest go-dina dodjeljivanja i više od pedesetak misija mirovnih snaga napravljene su samo dvije iznimke u vizual-nom izgledu medalje. Prva iznimka je napravljena za misiju u Koreji kad je na naličju medalje istaknut natpis "FOR SERVICE IN THE DEFENCE OF THE PRINCIPLES OF THE CHARTER OF THE UNITED NATIONS", a kao suspender između medalje

janje mandata. Medalje UN-a jedine su trajni formalno pravni znak priznanja za sudjelovanje u mirovnoj misiji.

Medalja za pripadnike UNAMSIL/UNOMSIL-a

(United Nations Mission in Sierra Leone/United Nations Mission in Sierra Leone)

Mirovnu misiju UNOMSIL za prostor Sijera Leonea ustanovilo je Vijeće sigurnosti UN na temelju prijedloga glavnog tajnika (S/1998/486) u lipnju 1998. godine. Cilj misije je nadgledanje vojne i sigurnosne situacije u zemlji, nadgledanje razoružanja i demobilizacije sukobljenih strana, potpora i nadzor primjene međunarodnog humanitarnog prava te pomoći u dostizanju međunarodnih standarda policijskih snaga sukladno stečevinama demokratskog društva.

Vrijeme potrebno za ispunjenje minimalnog uvjeta za dobivanje medalje za misiju UNAMSIL/UNOMSIL je devedeset dana provedenih u njoj.

Države iz kojih su pripadnici vojnih ili policijskih postrojbi sudjelovali u međunarodnoj mirovnoj misiji UNOMSIL: Egipat, Kina, Indija, Kenija, Kirgistan, Novi Zeland, Pakistan, Rusija, Velika Britanija i Zambija.

S obzirom na to da je predviđeno trajanje misije UNOMSIL bilo šest mjeseci, Vijeće sigurnosti je 22. listopada 1999. godine na temelju rezolucije 1270 (1999) donijelo

odлуku o osnivanju nove, veće misije UNAMSIL. U misiju je bilo uključeno šest tisuća pripadnika vojnog osoblja, uključujući dvjestošedeset vojnih promatrača, radi pomoći vlasti Sijera Leonea i državnim institucijama u provedbi odredbi mirovnog sporazuma iz Lomea. U isto vrijeme donesena je odluka o prestanku misije UNOMSIL.

Uvjeti za dobivanje medalje, kao i njezin izgled, ostali su nepromijenjeni.

Vrpca za medalju UNAM-SIL/UNOMSIL široka je 35 mm, u središnjem dijelu vrpce smještena je svjetloplava pruga širine 8 mm koja simbolizira UN, na-

suprot nje uzduž obje strane, krenuvši od sredine prema obodu, smještene su zelena, bijela i tamnoplava pruga širine 4,5 mm. Zelena boja simbolizira plodnost, bijela mir i nadu, a tamnoplava more.

Države iz kojih su pripadnici vojnih ili policijskih postrojbi sudjelovali u međunarodnoj mirovnoj misiji UNAMSIL: Bangladeš, Bolivija, Češka, Danska, Egipat, Francuska, Gambija, Gana, Gvineja, Hrvatska, Indija, Indonezija, Jordan, Kanada, Kina, Kenija, Kirgistan, Ma-

ležija, Mali, Namibija, Nepal, Novi Zeland, Nigerija, Norveška, Pakistan, Rusija, Senegal, Slovačka, Švedska, Tajland, Tanzanija, Ukrajina, Urugvaj, Velika Britanija, Zimbabve i Zambija.

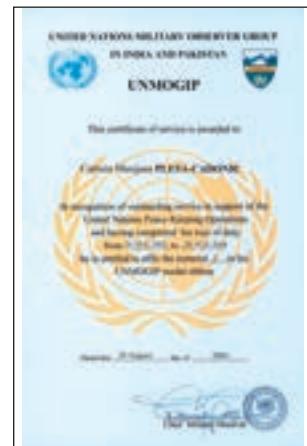
Oružane snage Republike Hrvatske su u od 1999. do 2003. godine sudjelovale u mirovnoj misiji UNAMSIL s deset časnika tijekom godišnje rotacije, a taj broj je 2004. godine smanjen na šest vojnih promatrača.

Medalja za pripadnike UNMOGIP-a

(United Nations Military Observer Force in India and Pakistan)

Mirovna misija UNMOGIP je ustanovljena u siječnju 1949. godine radi nadgledanja prekida vatre (neprijateljstava) između Indije i Pakistana na prostoru Jammna i Kašmira. Misija je aktivna i danas. Minimalan uvjet za dobivanje medalje za mirovnu misiju UNMOGIP je šest mjeseci provedenih u njoj. Vrpca za medalju UNMOGIP široka je 35 mm, nijansirano zelene boje koja simbolizira kašmirsku dolinu i himalajski planinski lanac; uzduž bočnih oboda vrpce nalazi se po jedna svjetloplava i bijela pruga sa svake strane. Svjetloplave pruge, širine 3 mm, smještene su uzduž vanjskih rubova i simboli-

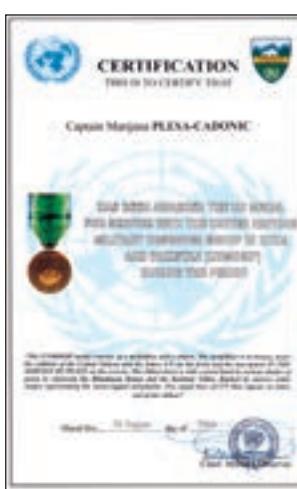

ziraju snage UN-a, bijele pruge, širine 2 mm, nalaze se između središnje nijansirano zelene i vanjskih svjetloplavih pruga, a simboliziraju planine prekrivene vječnim snijegom.

Države iz kojih su pripadnici u svojstvu vojnih promatrača sudjelovali u međunarodnoj mirovnoj misiji UNMOGIP (uključujući i države koje su sudjelovale u misiji UNPOM-a): Australija, Belgija, Brazil, Burma, Čile, Danska, Ekvador, Etiopija, Finska, Hrvatska, Italija, Irska, Koreja, Kanada, Kina, Meksiko, Nepal, Nizozemska, Nigerija, Novi Zeland, Norveška, Šri Lanka, Švedska, Urugvaj, SAD i Venezuela.

Oružane snage Republike Hrvatske su 2002. godine sudjelovale u mirovnoj misiji UNMOGIP-a s dva vojna promatrača, a taj broj je 2003. godine povećan na pet vojnih promatrača.

Prva žena koja je sudjelovala u mirovnoj misiji UNMOGIP-a tijekom njezinog pedesetčetverogodišnjeg trajanja je hrvatska časnica satnica Marijana Pleša Čadonić. Satnica Pleša Čadonić sudjelovala je u misiji UNMOGIP-a od 28. kolovoza 2003. do 28. kolovoza 2004. godine. ■

Obljetnica ZZIO-a "Petar Zrinski"

Izniman doprinos u stvaranju kadrova OSRH

Početak blagdanskog razdoblja za djelatnike Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski" značio je i obilježavanje njihove vlastite, 13. obljetnice.

Svečanost povodom tog događaja upriličena je 20. prosinca u prostorijama Časničkog doma u vojarni koja je imenjak zapovjedništva i u kojoj je ono smješteno. Budući da je protekla godina u cijelom sustavu MORH-a i OS-a označena kao godina u kojoj

nik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov je, iznio kratku povjesnicu postrojbe, od 1991. godine i osnivanja Časničkog središta Hrvatske vojske, preko uspostavljanja Hrvatskog vojnog učilišta (1993.), pa sve do današnjih dana. "Iako je dosadašnji doprinos u stvaranju i razvoju kvalitetnih kadrova HV-a iznimski", istaknuo je Šundov, "još je veća obveza koja стоји pred nama u sklopu planova o unaprjeđivanju sustava

se između svih aktivnosti osobito izdvajaju one obučne, nije ni čudno da su svečanosti nazočili i ugledni gosti, od kojih izdvajamo ministra obrane Berislava Rončevića i državnog tajnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Juraja Božičevića.

U svojem obraćanju nazočnima, zapovjed-

školovanja OSRH i predstojećim zadacama vezanim za članstvo i suradnju u međunarodnim integracijskim".

Ministar obrane Berislav Rončević čestitao je djelatnicima i polaznicima ZZIO-a njihov dan i istaknuo važnost izobrazbe hrvatskih časnika do sada, ali, kao i Šundov, ponovno istaknuo važnost budućih ciljeva, usavršavanja i kompatibilnosti sa standardima koje propisuju međunarodni sustavi integracija kojima težimo.

Završni dio svečanosti bio je u znaku najzaslužnijih djelatnika Zapovjedništva. Nekima je ministar uručio više činove, a drugima je general Šundov uručio nagrade i pohvale. Nije nedostajalo niti kulturno-umjetničkog programa. Naštupio je mješoviti zbor folklornog ansambla "Zagreb-Markovac", priлагodivši svoj repertoar izvodili su hrvatske narodne božićne pjesme.

D. VLAHOVIĆ

"Atlantska plovidba d.d." za djecu poginulih Tigrova

U zapovjedništvu 1. gardijske brigade u vojarni "Luščić" u Karlovcu, 22. prosinca podijeljeni su božićni darovi za petero djece poginulih pripadnika brigade.

Prigodne darove osigurala je "Atlantska plovidba d. d." iz Dubrovnika, a djeci su

uručeni na prigodnom domjenku.

Djelatnici brigade kao znak zahvale dali su predstavniku Atlantske plovidbe prigodni promidžbeni materijal, s logotipom ove proslavljene postrojbe, čija veza s Dubrovnikom počinje oslobođilačkim akcijama na Južnom bojištu.

Atlantska plovidba još od 1994. godine daje stipendije toj djeci i time im olakšava školarvanje. Većina stipendiranih učenika sada je pri kraju srednjoškolskog obrazovanja.

D.M.

Nagrada s turnira u dobrovorne svrhe

Malonogometna ekipa 3. gombr tijekom cijele godine ostvaruje vrhunske rezultate na vojnim ili memorijalnim te civilnim malonogometnim turnirima.

Za ove božićne blagdane sudjelovali su na četiri turnira, od kojih su jedan i osvojili, a novčanu su na-gradu od pet tisuća kuna darovali u dobrovorne svrhe, za kupnju invalidskih kolica petogodišnjoj Valenti- ni Leko, kćeri pripadnika 3. gombr.

I ubuduće će ova malonogometna ekipa sav novac, ukoliko ga osvoji na nekom od turnira, donirati u dobrovorne svrhe.

OJI

Novogodišnji šahovski turnir "MORH 2004."

Šah neko vrijeme nije "stanovao" u MORH-u. To je bila šteta, jer ta prastara igra ne služi samo za razbijanje dosade, nego je korisna za razvija-

Snimio D. KIRIN

nje razmišljanja i koncentracije. Neki je gledaju i kao sport.

A u kroničnom nedo-

statku sportskih objekata i rekvizita, to je i jeftin sport.

Odsjek za kvalitetu življjenja koji djeluje unutar Personalne službe MORH-a ove je godine odlučio obnoviti tradiciju šahovskog turnira u MORH-u, koji su nekada bili masovni, a u sustavu je bilo izvrsnih igrača s visokim majstorskim naslovima.

Novogodišnji šahovski turnir "MORH 2004." koji se u Maloj dvorani održao 28. prosinca dobar je korak prema omasovljavanju i povratku

šaha u naš sustav, rekao nam je organizator, bojnik Krešo Kovačević. Iako nije bilo mnogo sudionika, bili su osigurani svi uvjeti za turnir, a u sklopu već poslovično dobre suradnje s Hrvatskim šahovskim savezom, načičio je i međunarodni sudac Vlado Pokupc.

Dragan Majstorović, pobjednik turnira, nagrađen je medaljom i pismenim priznanjem, a iste su nagrade osigurane i za drugoplasiranog Erlanda Bolfana te trećeg Vladimira Božića.

D. VLADOVIĆ

Piloti Nacionalne garde Minnesota u Zemuniku

U uzvratnom radnom posjetu 93. zrakoplovnoj bazi Zemunik boravilo je tročlano izaslanstvo Air National Garde Minnesote.

Piloti Darin Skopek i Paul Adams u pratnji bojnika Scotta T. Fleehera posjetili su sve tri eskadrile, a zadnjeg dana posjeta

primio ih je i zapovjednik 93. zb brigadir Ivan Gulišija upoznavši ih s ustrojem i težišnim zadaćama postrojbe. Gosti su najviše vremena proveli u eskadrili helikoptera gdje su im domaćin bojnik Boris Rebić i satnik Davor Gren između ostalog organizirali zajednički let na helikopteru Bell 206-B. Uz stručne razgovore i razmjenu iskustava hrvatskih i američkih pilota, gosti su najviše zanimala hrvatska iskustva u školovanju kadata, te razvoj letačke karijere, a svoje dojmove iznijeli su i za naš časopis. "Naš posjet HRZ-u i

PZO-u uključio je upoznavanje hrvatskih zrakoplovnih baza. Tako smo imali prigodu posjetiti 91. zb u Zagrebu, 92. zb u Puli, a težište smo stavili na bazu u Zemuniku, točnije eskadrilu helikoptera. Upoznali smo divne ljude i izvrsne profesionalce. Za nas je najzanimljiviji bio let na helikopteru MI-8 MTV, a letjeli smo i s hrvatskim pilotima na Bellu 206-B. Biće je to divno iskustvo i želja nam je našu daljnju suradnju još više razvijati i unaprjeđivati na obostranu korist".

M. KARAČIĆ

Dočasnički bal u Jastrebarskom

U povodu Božića i Nove godine Dočasnički zbor Dočasničke škole u Jastrebarskom organizirao je 15. prosinca drugi dočasnički bal koji je održan u restoranu "Mozart".

Svečani bal bio je i prigoda za proglašenje najboljeg dočasnika Škole u 2004. godini, narednika Denisa Zekića, kojem je prvi dočasnik Škole stožerni narednik Da-

mir Miljković uručio značku dočasnika godine. Dočasnički bal otvorili su stožerni narednik Miljković i narednica Ivana Vidak, nakon čega su se plesu priključili svi nazvočni. Blagoslov večere i prigodni govor održao je vojni kapelan škole pater Ante Vukoja, istaknuvši važnost obitelji i zajedništva u svakodnevnom životu.

OJI

Tečaj veze u 16. trbr

U prosincu je proveden temeljni tečaj veze u 16. topničko-raketnoj brigadi sa zadaćom upoznavanja djelatnika s temeljnim pojmovima s područja veza, vezi u topništvu, dokumentima te osnovnim sredstvima veze koja su u uporabi u brigadi. Od dvanaest polaznika tečaja većina se već srela s osnovnim pojmovima veze, a nekolicina njih i radila s njima te će tečaj pridonijeti proširenju njihova znanja, dok su ostali usvojili temeljna znanja o sredstvima veze. Tečajevi ovakvog tipa nastaviti će se i dalje, sukladno potrebama i postavljenim kriterijima.

OJI

Pripadnici 16. trbr darivali krv

U vojarni "Bilogora" u Bjelovaru pripadnici 16. trbr odazvali su se akciji dobrovoljnog darivanja krvi koju je organizirao Zavod za transfuziju grada Zagreba. Tom je prigodom prikupljeno 160 doza ove nezamjenjive tekućine, na zadovoljstvo Zavoda.

OJI

Promocija 7. naraštaja nastavnika letenja

U povodu Dana HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik" promoviran je sedmi naraštaj nastavnika letenja. Nakon što su završili školovanje za vojnog pilota u srpnju prošle godine, osam pilota je nastavilo svoju izobrazbu u Školi nastavnika letenja. Sve je organizirao ZIO-a "Rudolf Perešin" i 93. zb, a dio teorijske nastave realiziran je u suradnji sa Sveučilištem u Zadru. Prosjek uspjeha naraštaja je 4,26, a najbolje rezultate su ostvarili poručnik Ivan Lukan iz skupine pilota zrakoplova i poručnik Krešimir Letica iz skupine pilota helikoptera. Novopromoviranim nastavnicima letenja čestitke su uputili zapovjednik ZIO-a "Rudolf Perešin" brigadir Rikard Ferk, izaslanik zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadir Stjepan Žabčić, izaslanik načelnika Uprave za izobrazbu i obuku GS-a brigadir Krešo Tuškan te rektor Zadarskog sveučilišta prof dr. Damir Mašaš.

M.K.

Sustav za korekciju putanje raketnih projektila

IZRAELSKA tvrtka IMI razvila je novi sustav za korekciju putanje raketnih projektila pod nazivom TCS (*Trajectory Correction System*). Razvijen je za višecijevni bacач raka (VBR) MLRS, kalibra 227 mm, američke proizvodnje koji rabi izraelska vojska.

Završna paljbeni ispitivanja obavljena su koncem prošle godine i značila su okončanje programa koji je trajao 10 godina i stajao 170 milijuna USD. TCS se bazira na zemaljskom pozicijsko-lokacijskom sustavu omogućavajući sustavu MLRS preciznost cijevnog topništva po bitno nižoj cijeni nego uporabom sustava baziranog na GPS (satelitskom) vođenju. GPS sustavi korigiranja putanje moraju u projektlu nositi poseban GPS prijamnik, koji je skup i što je još gore rabi se samo jednom. Nekorigirani projektil su-

stava MLRS ima preciznost (CEP - *Circular Error Probability*, odnosno kružni promjer oko cilja unutar kojeg će projektil pasti) od stotinjak metara. Sustav TSC omogućava 3 do 4 puta veću preciznost i, prema tvrdnji tvrtke, smanjuje za 95% broj projektila potreban za uništavanje odabranog cilja u usporedbi s nekorigiranim projektilima.

TCS je zamišljen kao komplet koji se naknadno dodaje sustavu i sastoji se od odašiljača koji šalje signal triangulacijskom sustavu na lanseru te od navigacijskog uređaja koji korigira putanju raketnog projektila u skladu s podacima dobivenim s lansera. Na projektlu je postavljen samo jeftini prijamnik i nadzorna elektronika koja je zadužena za korigiranje putanje. Do met TCS-a je veći od 40 km i neovisan je o vremenskim uvjetima.

AMS

Sustav je zamišljen i izведен modularno te se može postaviti i na druge VBR-ove povećavajući tako njihovu paljbenu moć. Kao i većina ostalog izraelskog oružja vjerljivoće biti ponuđen na međunarodnom tržištu. Prema tvrtki, već postoji interes stranih vojski, neke rabe MLRS pa ga žele učiniti preciznijim, a neke se zanimaju za instaliranje TCS-a na druge sustave.

I. SKENDEROVIC

AMERIČKO ratno zrakoplovstvo (USAF-a) u suradnji s tvrtkom Rutherford razvija koncept poboljšanja sustava navođenja na proturadarском projektlu HARM, a radni naziv tog projekta je Precision Navigation Upgrade (PNU), a „novi“ projektil bi nosio naziv HADM (HARM Destruction of Enemy Air Defence Attack Module). U razvojni projekt bi se prema određenim navedenim mogla uključiti i Njemačka, odnosno tvrtka Bodenseewerk Ge-

ratetechnik, a pretpostavlja se kako bi tijekom siječnja 2005. trebali biti potpisani prvi ugovori kojima bi počela razvojno-demonstracijska faza projekta. Uz USAF u početku je bi-

la uključena i US Navy, međutim američka mornarica se okrenula razvoju sasvim novog proturadarског projektila AARGM (Advanced Anti-Radiation Guided Missile), na čemu surađuje s tvrtkom Alliant Techsystems. Pretpostavlja se kako bi se u projekt razvoja AARGM-a uskoro mogla uključiti i Italija. Projektil AARGM trebao bi imati višemodni pretraživač ciljeva za razliku od projektila AGM-88 HARM, koji ima samo pasivni radarski senzor. Pret-

Nova inačica HARM-a

postavlja se kako će američka mornarica na razvoj tog projekta potrošiti oko 228 milijuna američkih dolara, a projektil bi trebao ući u operativnu uporabu tijekom 2008. pod oznakom AGM-88E.

Tijekom dosadašnje uporabe HARM-a u USAF-u su primjetili kako dolazi do znatnih problema s preciznošću projektila, kada nakon lansiranja projektila nestane izvor radarskog zračenja. Poboljšanja bi trebala uključivati i mogućnost zemljopisnog određivanja područja u koje, u slučaju teškoća, projektil nikako ne smije udariti. Također, novim poboljšanjima trebao bi biti omogućen napad HARM-om i na „neradarske“ ciljeve pomoću programiranja novih koordinata. Drugi sustavi na HDAM-u trebali bi ostati isti, odnosno vanjske dimenzije projektila, pogonska skupina te bojna glava.

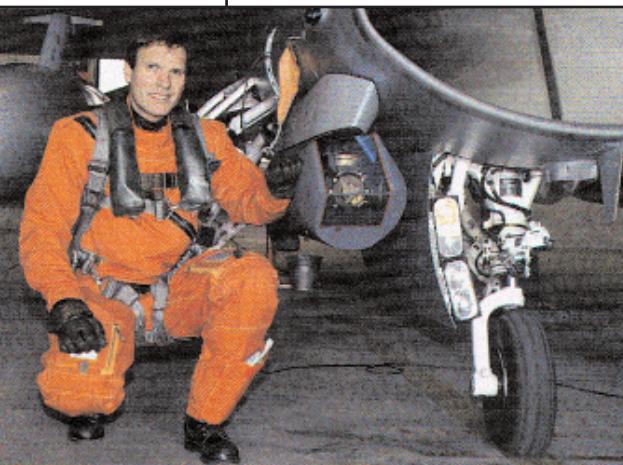
D. OSLOVČAN

Norveška testiranja PANTERE

KRALJEVSKO norveško ratno zrakoplovstvo (RnoAF) tijekom listopada 2004. u zrakoplovnoj bazi u Bodeu uspješno je obavilo prva testiranja taktičkog izvidničko - ciljničkog sustava PANTERA (*Precision Attack Navigation and Targeting*), koji proizvodi tvrtka Lockheed Martin Missiles & Fire Control. Testiranja su prvenstveno bila usmjerena na isprobavanje mogućnosti prijenosa slike u realnom vremenu s aviona F-16AM (moderniziranog na M3 standard), na kojem je bio po-

ka, odnosno podizanje kvalitete zahvata protivničkih ciljeva kako bi se što više smanjila opasnost od kolateralne štete. PANTERA sustav je znatno napredniji u odnosu na svog prethodnika

LANTIRN sustave, odnosno PANTERA može puno preciznije obavljati svoje zahvate i to znatno veće udaljenosti, odnosno visine.

Za potrebe listopadskih testiranja isprobavana je poboljšana inačica PANTERA susta-

stavljen PANTERA podvjesni kontejner, prema malom prijenosnom terminalu na zemlji. To testiranje je dosad prvo takve vrste koje je obavljeno u Europi. Svrha obavljenih testiranja je podizanje razine kvalitete dobivenih podataka iz zra-

va, s integriranim taktičkim datalink sustavom Link 16, koji je i omogućio prijenos vrlo kvalitetne slike u realnom vremenu. Uz prijenos slike iskušavana je i interakcija sa zemaljskim operaterom na terminalu, odnosno mogućnost koordini-

ranog djelovanja. Provedena testiranja bila su znakovita po još jednom važnom detalju, naime pilot u F-16 bio je opremljen novim JHMCS (*Joint Helmet Mounted Cueing System*) sustavom.

Sam PANTERA podvjesnik (koji je u biti izvozna inačica Sniper XR podvjesnika) teži 181 kg. Uz datalink sustav koji je integriran u stražnju sekiju, u kontejneru se nalaze i FLIR senzor zadnje generacije, infracrvena digitalna TV kamera (s CCD čipom) vrlo visoke rezolucije, te laserski sustav za označavanje i praćenje ciljeva. Uz Norvešku, i Poljska je naručila 22 sustava kojima kani opremiti svoje Falcone.

D. OSLOVČAN

JUŽNA Koreja razvija mobilni PZO sustav srednjeg dometa označenog KM-SAM. U razvoju sudjeluju korejske i ruske tvrtke.

Program KM-SAM navodno vrijedi 1,2 milijarde USD i pokrenut je 2002., a moguć je ulazak u operativnu uporabu 2008. Prema nekim podacima sustav je inspiriran ruskim PZO sustavom S-300PMU1.

Prema nekim podacima dovršen je razvoj eksperimentalnog višenamjenskog radara sustava KM-SAM. Prva faza, eksperimentalna razvojna faza, vrijedila je 30 milijuna USD. Iduća faza, završna razvojna faza, vrijedi 60 milijuna USD, a obuhvaća proizvodnju dodatna dva prototipa radara. U razvoju sudjeluje i ruski Almaz.

Radi se i na razvoju mobilnog za-

Korejski PZO sustavi

Program vode korejska Agencija za obrambeni razvoj i privatna tvrtka LG Innotek u suradnji s russkim konstrukcijskim uredom Almaz.

povjednog mesta sustava KM-SAM. U tome sudjeluju LG Innotek i Almaz, a vrijednost tog ugovora iznosi 120 milijuna USD.

LG Innotek je također glavni ugovarač za razvoj sustava KP-SAM. Riječ je o lakom prijenosnom PZO sustavu u nekim elementima sličnom ruskom sustavu Kolomna KBM Igla ali je korejski projektil nešto duži i ima veći promjer. Ruske su tvrtke osigurale neke komponente za bojnu glavu. KP-SAM je u razvoju desetak godina i prema nekim je izvorima u operativnoj uporabi dok drugi drže kako još nije pokrenuta serijska proizvodnja.

I. SKENDEROVIC

Pandur II za Portugalce

PORTUGALSKA je vlada izabrala oklopno vozilo Pandur II tvrtke Steyr-Daimler-Puch za opremanje portugalske vojske naprednim kotačnim oklopnim vozilom. Vlada i tvrtka počeli su pregovore o proizvodnji 260 vozila Pandur II pogonske konfiguracije 8x8. Program se procjenjuje na oko 344 milijuna eura. Završe li pregovori uspješno, prvi bi Panduri portugalskoj vojsci trebali biti isporučeni 2006. Rabit će ih postrojbe kopnene vojske i ratne mornarice.

Pandur II je moderno oklopno vozilo koje se može prilagoditi raznim zadaćama. Dizajniran je kako bi bio žilav, mobilan, fleksibilan borbeni sustav jednostavan za održavanje.

Vozilo ima neovisni ovjes, upravljanje preko dvije osovina, gume s run-flat umecima koji omogućavaju vožnju i s prostrijetljenim gummama, dobru oklopnu zaštitu te zaštitu posade od mina. Održavanje je informatizirano računalnim dijag-

nostičkim sustavom za interaktivno održavanje i popravke. Pri dizajniranju vozila posebno se vodilo računa o što jednostavnijem održavanju pa se tako cijeli pogonski blok može zamijeniti za 30 minuta.

Pogonski sklop Pandura II je motor Cummins ISC snage 355 KS, a postoji mogućnost postavljanja i pojačane inačice motora snage 400 KS. Snaga se na kotače prenosi automatskom transmisijom ZF 6HP 602C. Maksimalna brzina po dobrom putu iznosi 100 km/h.

Inačica 8x8 može se opremiti širokim spektrom raznih kupola, uključujući i kupolu s topom kalibra 105 mm.

Nudi se i inačica opremljena kupolom s novog gusjeničnog borbe-

nog vozila pješaštva Ulan koje ulazi u sastav austrijske vojske. Kupola ima stabilizirani top kalibra 30 mm, koaksijalnu strojnicu kalibra 7,62 mm, napredni dnevni/noćni sustav za upravljanje paljbom i sustav za automatsko praćenje cilja.

Austrijska tvrtka Steyr-Daimler-Puch inače je u vlasništvu američke tvrtke General Dynamics, podružnice GD European Land Systems koju uz Steyr čine još švicarski Mowag i španjolska Santa Barbara Sistemas.

I. SKENDEROVIC

RecceLite sustav za nizozemske Falcone

KRALJEVSKO nizozemsko ratno zrakoplovstvo (RNLAF) nedavno je nabavilo šest RecceLite taktičkih izvidničkih sustava, kojima je opremljeno svoje višenamjenske borbene avione F-16. Novonabavljeni sustavi uključuju datalink komponente, dvije pokretne zemaljske postaje, te dva prijenosna zemaljska terminala. Procjenjuje se kako vrijednost nabave iznosi oko 35 milijuna eura, a sustave će isporučiti tvrtka Zeiss Elektronik koja sustave razvija u suradnji s tvrtkom Rafael Armament Development Authority iz Izraela. Određeni analitičari uz tu nizozemsку nabavu povezuju i talijanske nakane za skorom nabavom istog sustava, odnosno njihovom željom da povećaju razinu interoperabilnosti svog zrakoplovstva u međunarodnim operacijama. Također, vrlo izgledni naručitelji RecceLite susta-

va su i Španjolska, koja njima kani opremiti svoje EF-18, te Brazil.

Kraljevsko nizozemsko ratno zrakoplovstvo novim sustavom želi zamijeniti već poma-lo zastarjeli izvidnički sustav

Orpheus. Uz taj sustav RecceLite bi trebao zamijeniti i Termine izvidničke podyjesnike, koji su nabavljeni tijekom 1997. za potrebe operacija na području nekadašnje Jugoslavije. Prioritet pri opremanju novim RecceLite sustavom imaju nizozemski Falconi koji se trenutačno nalaze u prekomorskim međunarodnim operacijama.

U nizozemskom zrakoplovstvu isti-

ču kako je jedna bitna činjenica utjecala na odabir RecceLite sustava. A to je mogućnost integriranja podvjesnika na uvodnik zraka, te time nije „potrošena“ jedna od potkrilnih, odnosno podtrupnih točki za nošenje tereta. Uz Zeiss Elektronik na nizozemskom natječaju natjecao se i Lockheed Martin sa svojim Pantera izvidničkim sustavom.

D. OSLOVČAN

Austalov vojni trimaran

AUSTRALIJSKA

brodograđevna tvrtka Austal Ships predstavila je stručnoj javnosti novi ultrabrz tri-maran namijenjen prijevozu postrojbi i vojne opreme

kako bi odgovorila na sve veću potražnju za tom vrstom brodova na svjetskom tržištu. Austal je razvio dvije inačice 127 metara dugog trimarana - Theatre Support Vessel (TSV) i Multi Role Vessel (MRV). Obje su inačice projektirane na osnovi iskustava koje je tvrtka stekla na brodu Westpac Express kojeg su jedno vrijeme rabili američki marinici. Iskorištena su i iskustva koje je tvrtka *General Dynamics Bath Iron Works* (BIW) do sada stekla na projektu *Littoral Combat Ship* (LCS).

TSV će moći prevesti 970 vojnika s opremom i ne bi trebao imati više od 26 članova posade. Za prijevoz oružja, vozila i druge opreme osiguran je prostor

iste karakteristike. S 510 tona korisnog tereta oba broda mogu održavati stalnu brzinu od čak 38 čvorova. Pri toj brzini doplov im je 750 nm (1390 km). S krstarećom brzinom od "samo" 23 čvora i sa 355 tona tereta doplov se povećava na 3000 nautičkih milja (5560 km).

I inačica TSV i inačica MRV bazirane su na aluminijskoj konstrukciji koja bi se gradila postupcima provjerjenim pri gradnji civilnih brzih brodova od istog materijala. Kako bi se što više smanjio rizik razvoja i uporabe, te smanjila cijena broda Austal predlaže maksimalno moguću uporabu komercijalnih sustava. Zbog toga su oba prijedloga temeljena na 127 metara dugom trajektu trimaranu Benchijigu

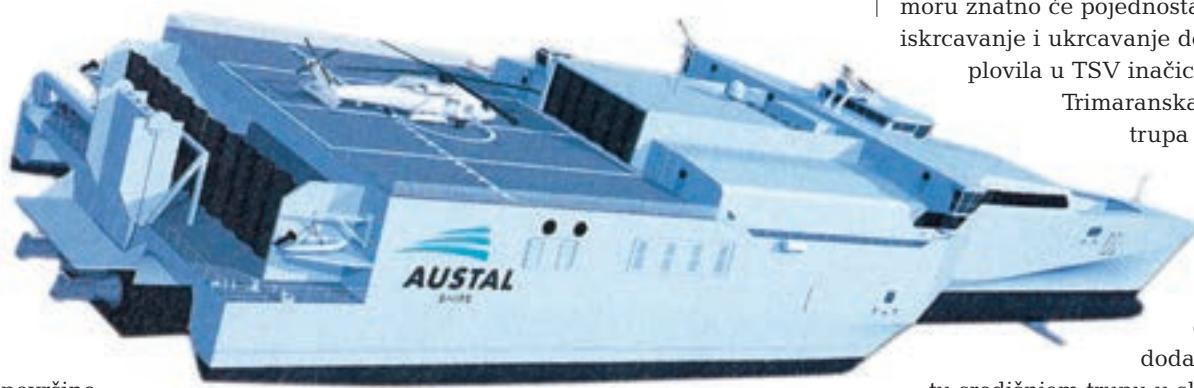
potpunosti prilagođeni zahtjevima vojne uporabe koja se u mnogočemu razlikuje od potreba komercijalnih brodara.

Austal predviđa da će u idućim godinama trimarani potpuno istisnuti vojne transportne brodove s klasičnom i katamaranskom formom trupa jer u odnosu na njih imaju brojne prednosti. Najveća je znatno bolje pomorstvene odlike, naročito na nemirnom moru. Veća stabilnost ne samo da znatno olakšava rad posadi već i omogućuje djelovanje širem spektru letjelica kao što su helikopteri i bespilotne letjelice. Ta će odlika omogućiti da u određenim uvjetima MRV obavlja i neke borbene zadaće. Povećani stupanj stabilnosti na otvorenom moru znatno će pojednostavljeno iskrčavanje i ukrcavanje desantnih plovila u TSV inačicu.

Trimaranska forma trupa ima još jednu odliku - dva bočna trupa čine dodatnu zašti-

tu središnjem trupu u slučaju pogotka protubrodskog vođenog projektila. Procjenjuje se da će bočni trup apsorbirati razornu moć bojne glave protubrodskog projektila i tako zaštititi središnji. I u slučaju vrlo velikih oštećenja jednog trupa ostala dva će zadržati dovoljno uzgona da održe brod na površini. Uz to tri zasebna trupa omogućavaju znatno lakše rješavanje problema protupožarne zaštite.

T. JANJIĆ

površine
1900 m². Osigurana je i velika ravna paluba namijenjena prihvatu letjelica s vertikalnim uzljetanjem i slijetanjem. MRV bi trebao imati posadu od 100 ljudi i mogao bi prevesti 260 vojnika. Za MRV je predviđena helikopterska platforma i hangar namijenjen smještaju helikoptera. Na krmnom dijelu postavljena je velika rampa za lakše ukrcavanje i iskrčavanje vozila i opreme s obale. Kako dijele istu formu trupa i TSV i MRV imaju

Express kojeg je Austal izgradio za španjolskog brodovlasnika Fred Olsen. Svi specifični sutavi potrebni na vojnem brodu preuzet će se s BIW-ovog projekta LCS.

Kako se ne bi stekao dojam da su i TSV i MRV tek prilagodba civilnog trajekta Austal naglašava da su oba broda projektirana ispočetka te da su civilna iskustva poslužila tek kao siguran temelj za razvoj. Po tvrdnjama čelnika Austala brodovi su u

Prijetnja od pomorskog terorizma

Stjepan BERNADIĆ

More je najpogodniji transportni medij. Oko četiri petine svjetske robne razmjene obavlja se pomorskim komunikacijama. One su najkraće, najekonomičnije i najsigurnije poveznice između zemalja i kontinenata. Stoga, s vremenom postaju sve brojnije i frekventnije. Međunarodnim pomorskim konvencijama obalne zemlje kroz čije vode ili u njihovoj blizini prolaze pomorske komunikacije dužne su se brinuti za sigurnost plovidbe i o zaštiti mora u svojoj zoni nadležnosti, kako bi pomorski transport bio i ostao kontinuiran

Uprovedbi zadaća osiguranja pomorskog transporta obalne države su do kraja Hladnog rata, najviše problema imale s piratstvom, koje je stalno u porastu. Međutim, od kraja Hladnog rata na moru se pojavio novi oblik ugrožavanja pomorskog transporta: pomorski terorizam. S obzirom na metode napada, njihovu učestalost i rasprostranjenost, prema mišljenju

Grupe za obavještajna pitanja u pomorstvu sa sjedištem u Washingtonu, pomorski terorizam bi mogao izbiti u sam vrh terorističkih aktivnosti i ozbiljno zaprijetiti sigurnosti pomorskog transporta.

Teroristički napad pripadnika Al-Qaide na američki razarač USS Cole, 12. listopada 2000. godine u Adenu, pokazao je veliku ranjivost, ne samo komercijalnih već i ratnih

brodova od terorističkih napada na ciljeve na moru. Informacije koje se mogu dobiti od nekih obavještajnih izvora pokazuju da uspjeh pri napadu na razarač Cole (pri čemu je ubijeno 17, ranjeno 42 mornara, uz golemu štetu na glavnim uređajima i opremi), našao brzi odraz na više terorističkih skupina koje pokazuju interes ka-

ko bi s malo ulaganja povećali vlastite sposobnosti i u napadima na pomorske ciljeve.

Veliki izbor mogućnosti za primjenu različitih vrsta metoda i načina djelovanja terorista na moru omogućava da se iskažu njihove sposobnosti i na strategijskoj i taktičkoj razini, otežavajući time sustav regionalne sigurnosti u međunarodnim razmjerima. Napad na američki razarač Cole primorao je mnoge obalne zemlje na pomno izučavanje taktika i tehnologija koje teroristi rabe na moru. Tri samoubilačka pomorska napada u samo mjesec dana, opovrgla su do tada često isticani tvrdnjci kako su asimetrične prijetnje na moru u opadanju. ■

Američki razarač Cole nakon terorističkog napada u Adenu.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Lako oklopno vozilo Cobra

Lako je oklopno vozilo Cobra nastalo na temelju dobro poznatog američkog Hummera od njega se razlikuje u mnogim detaljima. Proizvođač, turska tvrtka Otokar, nadi se i izvoznim poslovima

Marijo PETROVIĆ

Ovozilu Cobra počelo se govoriti u 1994. i to u studiji tvrtke Otokar, radi potreba Turske vojske za poboljšanim i zaštićenim vozilom na kotačima koje će biti teško oko 6 tona. Projektni i razvojni radovi ozbiljno su počeli 1995. godine i to u tvrtkama Otokar i AM General, čije je vozilo M1113 HMMWV ECV, poznato i kao Hummer, poslužilo kao baza za Cobru. Otokarova iskustva s prijašnjim borbenim vozilima rezultirali su projektima i proizvodnjom oklopljenih izvidničkih i osobnih vozila koja su u cijelini ili dijelom temeljeni na Land Rover seriji 90/110/130. Najnapredniji od svih je Akrep 4x4, lako izvidničko vozilo i oklopni transporter težine 3,6 tona, a čija je proizvodnja počela 1994. za potrebe turskih snaga sigurnosti. Uvezši u obzir kako oklopljena varijanta Land Rovera zadržava kasniji standardni okvir podvozja i osovina, u Akrepu je to usklađeno s novom samonosećom konstrukcijom trupa s

razmakom kotača od 2 540 mm.

U slučaju Cobre, ponovno je odlučeno da se primijeni samonoseća karoserija zajedno s neovisnom ovjesom dajući dobre mogućnosti za povećanje pokretljivosti i zaštite. Prvi statični model konstruiran je u srpnju 1994., a prva dva prototipa napustila su radionicu u studenom

Otokar ■ *Cobra EOD služi za čišćenje uzletno-sletnih staza nakon zračnih napada*

iste godine. Šest dodatnih prototipa konstruirano je između travnja 1996. i svibnja 1997. pri čemu su provedene i probe pokretljivosti te izdržljivosti na turskim i američkim terenima. Proba trećeg prototipa

■ *Vozilo Cobra, opremljeno otvorenom kupolom za strojnici M2 12,7mm*

provedena je u kolovozu 1996. u ekstremnim klimatskim uvjetima Doline Smrti u Kaliforniji. Nakon toga nastavljeno je testiranje izdržljivosti u Nevada Automotive Test Center gdje američke snage također testiraju mnoga svoja vozila. Razvojni program za vozilo Cobra kulminiralo je u srpnju 1997. kada su obavljeni balistički testovi, a prvi proizvedeni primjerici isporučeni su turskim kopnenim snagama u prosincu 1997. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Joint Strike Fighter - prvo raskrizje?

Kolika će biti konačna cijena Joint Strike Fightera? Koliko će stajati njegove daljnje modifikacije? Kroz koje razdoblje će se morati trošiti novac za ta poboljšanja? Je li JSF dovoljno dobar? Koliko će on zbilja biti iskoristiv za određene potrebe? Je li on doista nužan? Može li se dugoročno izdržati teret sudjelovanja u programu razvoja? Hoće li svi partneri ikada moći u cijelosti biti zadovoljni svojim udjelom u JSF programu? Koliko će njih odustati?

Juraj RADIĆ

Pomalo nevjerljatan niz pitanja i dvojbi iz uvoda ovog teksta proteklih godinu dana sve su glasnija i sve ih češće postavljaju ne samo razni analitičari tog jednog od najvećih i najvažnijih projekata u povijesti vojnog zrakoplovstva, nego i sami sudionici razvojnog programa višenamjenskog borbenog aviona pete generacije, odnosno Lockheed Martinovog F-35 Joint Strike Fightera. Otkako je potkraj 2001. na JSF natječaju pobjedio

Boeingov prijedlog koncepta X-32, odnosno kako se bliži

ma JSF tima, tada uložili znatan trud na pronašlazak rješenja kako program ne bi ušao u slijepu ulicu, dosad još nije u cijelosti nadeno učinkovito rješenje tog problema. Još je teži i zbog činjenice kako se taj ozbiljan konstrukcijski problem javio upravo na F-35B STOVL inačici, pomoći koje su uspjeli, odnosno bolje rečeno oko koje su uspjeli okupiti cijeli niz ekonomski i tehnološki snažnih zemalja, kako bi zajedno sudjelovali u razvojnom i proizvodnom dijelu JSF programa. A upravo te zemlje s velikim iščekivanjem gledaju u rješavanje raznih problema s kojima se danas susreće

F-35. Iako se i F/A-22 Raptor može promatrati kao višenamjenski borbeni avion, on je temeljno zamišljen kao platforma za ostvarivanje zračne prevlasti, dok je razvoj F-35 Joint Strike Fightera usmjeren više ka platformi za potporu drugim granama i rodovima oružanih snaga. Ambicija Raptora i Joint Strike Fightera nije samo dosta zamjena Eaglea i Falcona, nego se njima želi pokriti silazak sa scene i drugih veterana poput Harriera, Sea Harriera, AV-8B, A-10, F-14B/D, te F/A-18C/D. U tom nabranju i te kako su prije svega

log koncepta
X-32, odnosno
kako se bliži

X-35

trenutak kad je s proizvodnih traka treba sći prvi produkcijski primjerak F-35 sve je uočljiviji znak upitnika koji se diže iznad programa razvoja.

Takva situacija postala je izraženija potkraj prošle godine kada su se u Fort Worthu sve glasnije počeli spominjati ozbiljni konstruktorski problemi, odnosno dvojbe oko stvarnih performansi aviona u odnosu na one koje su deklarirane, odnosno s kojima je i dobivena prevaga na JSF natječaju. Tada se izrazit problem javio s povećanjem težinom na STOVL (Short Take-off Vertical Landing) inačici, odnosno na F-35B. Iako su u Sjedinjenim Američkim Državama i Ujedinjenom Kraljevstvu, zemljama predvodnicama

JSF program, odnosno hoće li posebice F-35B ispuniti njihova očekivanja.

STOVL - kralježnica projekta

Očekivanja su s razlogom velika jer se u razvoj F-35 ali i u razvoj F/A-22 krenulo s ambicijom da se njima zamijeni cijeli niz drugih višenamjenskih borbenih aviona koji se nekoliko desetljeća nalaze u operativnoj uporabi u raznim ratnim zrakoplovstvima, posebice unutar NATO saveza. Pritom se može povući određena paralela u razvoju i uporabi već prekaljenih veterana F-15 i F-16, koji će uskoro proslaviti tri desetljeća iznimno uspješne i plodnozne operativne uporabe, s razvojem i očekivanom nadopunjivočom operativnom uporabom F/A-22 i

uočljivi avioni sa STOVL

značajkama koji su danas prisutni u operativnoj uporabi, a od koncepta, odnosno doktrine primjene takvih aviona ne odustaje se ni u budućnosti. Pred takvim imperativom posebice se nalaze američka Ratna mornarica (USN), američko Ratno zrakoplovstvo (USAF), američki marinski korpus (USMC), britanska kraljevska mornarica (RN), te kraljevsko zrakoplovstvo (RAF). Dakako da na dodatnoj vrijednosti avioni sa STOVL značajkama dobivaju ako se ima na umu i činjenica kako je danas u svijetu deset puta više uzletno-sletnih staza duljine oko 900 m u odnosu na one koje su dugačke oko 2500 m. Naravno da je stoga i te kako razumljiva potreba za avionima sa STOVL odlikama.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Messerschmitt Me-262 Schwalbe

Uloga Messerchmittovog Me-262 vrlo je važna u razvoju mlaznog zrakoplovstva. Me-262 takođe je bio napredni avion za svoje vrijeme da britanske i američke obavještajne službe jednostavno nisu mogle vjerovati da su izvješća o njegovom postojanju istinita, a koja su u London i Washington počela stizati početkom četrdesetih

Damir PAVLOVIĆ, Domagoj MIČIĆ

Da nije bilo raznoraznih tehničkih i administrativnih zapreka, te glupih političkih odluka, Me-262 je mogao, ako ne preokrenuti ishod II. svjetskog rata, onda ga znatno oduzeti. To se nije dogodilo samo zato jer industrija Trećeg Reicha nakon 1943. nije više mogla proizvesti dovoljno oružja, ponestajalo je goriva, a i broj upotrebljivih pilota bio je sve manji. Kako je Messerschmittov Me-262 bio

■ Messerschmitt 262 s motorom Jumo-004

napredan avion za svoje vrijeme najbolje govori činjenica da su trebale godine nakon okončanja rata da američki, britanski i sovjetski inženjeri shvate sve njegove aerodinamičke odlike. Na njegovim osnovama projektirat će se veći broj borbenih, ali i civilnih aviona od kojih neki i danas lete.

Brz razvoj mlaznih motora u Njemačkoj

Razvoj Me-262 temeljio se na više naprednih projekata u Njemačkoj tijekom tridesetih godina. Osnova je bio pionirski rad Hansa von Ohaina na pronalasku mlaznog motora (vidi Hrvatski vojnik broj 3) koji je doveo do leta prvog aviona na mlazni pogon - Heinkel He-1. Unatoč mnogim tvrdnjama suvremenih povjesničara nacisti su već tijekom projektiranja He-1 shvatili koje prednosti pruža novi pogon te su krenuli s

opsežnim radom na razvoju nove vrste borbenih aviona koji će u sve mu nadmašiti sovjetske, britanske i američke. Dokaz za tu tvrdnju vrlo je jednostavan - He-1 je poletio 27. kolovoza 1939., a već 18. srpnja 1942. poletio je prvi prototip Messerschmittovog Me-262. Da nije bilo snažne političke i vojne potpore projektu, vrijeme razvoja trajalo bi znatno duže, osobito ako se u obzir uzme činjenica da je Me-262 doslovno u svemu bio revolucionaran avion.

Posebnu ulogu u razvoju svog naprednog zračnog oružja, pa tako i Me-262 u to je vrijeme imalo njemačko ministarstvo zrakoplovstva (ReichsLuftfahrtMinisterium - RLM) koje je bilo ovlašteno za planiranje i razvoj gotovo svega nacističkog naprednog oružja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Rat iscrpljivanja Egipta i Izraela 1968. - 1970.

Na crti razgraničenja Izraela i Egipta kasnih je šezdesetih godina vođen neobjavljeni rat s velikim ljudskim i materijalnim gubicima na obje strane. Naime, nedugo nakon svršetka Šestodnevног rata 1967. egipatska vojska počela je izazivati oružanim incidentima duž Sueskog kanala, koji od lipnja 1968. prerastaju u masovne topničke napade na izraelske položaje. Izraelski oružani odgovor višestruko je nadmašio egipatske provokacije i kulminirao kampanjom zračnih napada na Egipat u rujnu 1969. Nakon pojačanog angažmana Sovjetskog Saveza na strani Egipta, Izrael je u kolovozu 1970. pristao na prekid vatre

Hrvoje BARBERIĆ

Ukratkotrajnom izraelsko-arapskom ratu u srpnju 1967. godine, poznatom kao Šestodnevni rat, Izrael je teško porazio arapske vojske i osvojio četiri puta veći teritorij od područja koje mu je prvotno namijenila UN-ova podjela Palestine 1948. Izraelci su u ratu 1967., osim zauzimanja teritorija na sjeveru od Egipta preoteli pojas Gaze i Sinajski poluotok te tako izbili na Sueski kanal i približili se egipatskoj prijestolnici Kairu na manje od stotinu kilometara. Takva situacija bila je krajnje ponižavajuća za egipatskog lidera Naseru koji je figurirao kao neslužbeni lider arapskoga svijeta. Naser je unatoč izraelskoj vojnoj lekciji i sugestijama iz inozemstva zadržao tvrd stav u odnosu prema Izraelu, a kao rezultat nemoci na bojnom polju egipatska je voj-

ska ubrzo nakon okončanja ratnih djelovanja u srpnju 1967. počela oružane provokacije na crti razdvajanja. Incidenti su trebali prerasti u smišljeno iscrpljivanje izraelskih resursa bez ulaska u izravne ofenzivne akcije. Naime, oslanjajući se na mnogo veće ljudske potencijale, egipatski stratezi su kroz brojne i uporne pogranične provokacije planirali Izraelu nanijeti velike ljudske gubitke i tako ga prisiliti na povlačenje s područja zauzetih u ratu 1967. godine. Inspiracija za takav rat iscrpljivanja pronađena je u njemačkoj strategiji u Verdunskoj bitci tijekom I. sv. rata. Zahvaljujući novim isporukama oružja pristiglih iz Sovjetskog Saveza, Egipat je uspio nadoknaditi veliki gubitak ratnog materijala pretrpljen u ratu 1967., a u sklopu vojne suradnje sa Sovjet-

skim Savezom u Egipat stižu i sovjetski vojni savjetnici te borbeno osoblje, kojih je 1968. bilo oko tisuću i petsto.

Sukobi uzduž Sueskog kanala

U lipnju 1968. počinju napadi egipatskog topništva na izraelske postrojbe stacionirane uzduž sjevernog područja Sueskog kanala. Kao protumjera na udare egipatskog topništva u rujnu 1968. izraelska se oklopna skupina iskrcala na egipatskoj strani Sueskog kanala i deset sati uništavala egipatske vojne instalacije koje su im se našle na putu. Operacija je trebala pokazati Egipćanima da su vrata unutrašnjosti Egipta i dalje otvorena izraelskom prodoru. Krajem listopada Izraelci su izveli smjelu komandosku akciju u kojoj je uništen egipatski elektroenergetski sustav. Nakon te uspjele izraelske diverzije privremeno su oslabili egipatski napadi tijekom kojih se Egipat fokusirao na podizanje sustava obrane oko vitalnih objekata u državi. Izrael je u isto vrijeme užurbano gradio svoj sustav fortifikacija uzduž Sueskog kanala koji je trebao osigurati južnu izraelsku granicu, tzv. Bar-Lev liniju.

Pored okršaja s egipatskom vojskom na području Sueskog kanala, Palestinska oslobodilačka organizacija Jasera Arafata izvela je i niz napada na sjever Izraela iz svojih uporišta na jordanskom i libanonskom

Izraelski general Dayan u obilasku bojišta

teritoriju. Izrael je odlučno odgovorio napadima na Jordan i Libanon, što je pak imalo za posljedicu jačanje pritska libanonske i jordanske vlade na palestinske skupine na svom teritoriju, a u Jordanu indirektno dovelo do rata jordanske vlade i palestinskih gerilaca 1970. godine.

Početkom ožujka 1969. ponovno su eskalirali egipatski topnički napadi uzduž cijelog Sueskog kanala, u kojima su Izraelci imali razmjerno velike ljudske gubitke, a u napade se uključuju i avioni MiG-21 dobiti veni od Sovjetskog Saveza. Do obnove borbi došlo je nakon što je Naser objavio da je prekid vatre potpisana nakon rata 1967. ništavan.

Krajem šezdesetih godina Izrael je bio na vrhuncu vojne moći i nije bio spreman dugoročno tolerirati egipatske topničke napade. Dolaskom odlučne Golde Meir na čelo izraelske vlade 1969. Izrael je promjenio strategiju prema egipatskim provokacijama. Meir je zagovarala strategiju višestruko jačeg izraelskog odgovora na egipatske napade, koja je simbolično nazvana "asimetričnim odgovorom".

U rujnu 1969. u rat iscrpljivanja uključilo se moćno izraelsko ratno zrakoplovstvo, koje počinje sustavno bombardiranje egipatskog teritorija. Na meti izraelskih zrakoplova osobito su bile egipatske radarske stanice, topničke bitnice i sve kon-

centracije egipatskih trupa. I uz pilote školovane u Sovjetskom Savezu, pokušaji Egipćana da u zraku pariraju izraelskim pilotima uglavnom su završavali neuspješno. Stoga je Egipt bio prisiljen oslanjati se gotovo isključivo na protuzračnu obranu, prije svega protuzračne projektila SAM-2 i SAM-3 dobivene od Sovjetskog Saveza.

Postignuto primirje

Zbog ustrajnog izraelskog zračnog bombardiranja, egipatska vojska se potkraj 1969. godine nalazila na rubu novog uništenja pa stoga u siječnju 1970. Naser odlazi u posjet Moskvi, gdje je od Sovjeta zatražio više bitnica projektila SAM te prateće vojno osoblje. No, Sovjeti nisu bili spremni dublje se involvirati u bliskoistočni sukob koji ih je vodio u dalju konfrontaciju sa Sjedinjenim

Državama te je Moskva tek na Naserove prijetnje da će se okrenuti Washingtonu odlučila povećati broj svojih vojnika u Egiptu na više od deset tisuća, uključujući i stotinjak pilota. Na

području kanala povećan je broj protuzračnih bitnica, koje su stvorile kišobran za egipatsko topništvo i uvelike ograničile učinkovitost izraelskog zrakoplovstva. I dolazak sovjetskih pilota brzo je registriran na nebu iznad Sueskog kanala rušenjem dvaju izraelskih zrakoplova u travnju 1970., tijekom kojeg je registrirana komunikacija pilota na ruskom jeziku.

Pojačano upletanje Moskve u konflikt na Bliskom istoku zabrinulo je Sjedinjene Američke Države, koje su pritisnale Izrael da obustavi zračne napade. Bijela kuća je poslala i tadašnjeg državnog tajnika Williama Rogersa da postigne primirje između zaraćenih strana, a Rogersov je plan predviđao povlačenje Izraela sa Sinajskog poluotoka u zamjenu za egipatsko poštovanje prekida vatre, što je Izrael odbio. U ožujku

1970. Sjedinjene su Države odlučile obustaviti ranije dogovorenu prodaju borbenih zrakoplova Izraelu te tako privoljeti Izrael na prestanak zračnih akcija. No, izraelski je stav omekšala tek potvrda sovjetskog vojnog angažmana na egipatskoj strani u proljeće 1970. te je druga američka inicijativa za primirjem našla plodno tlo u Tel Avivu. Na posljeku su 7. kolovoza 1970. Izrael i Egipt te Jordan prihvatali tromjesečni prekid vatre. No unatoč dogovorenom moratoriju na sve vojne aktivnosti u području kanala, Egipt je prekršio primirje razmještajući stotinjak protuzračnih baterija bliže Sueskom kanalu, ali se Izrael suzdržao od reagiranja na egipatsko kršenje dogovorenog primirja te se prekid neprijateljstava održao.

Tijekom dvije godine rata iscrpljivanja poginulo je više od 1400 izraelskih i oko deset tisuća egipatskih vojnika, a u zračnim borbama srušeno je 114 egipatskih zrakoplova te samo 15 izraelskih letjelica. Jordansko prihvatanje prekida vatre izazvalo je sukobe s palestinskim gerilcima na jordanskom teritoriju, koji su prerasli u otvoreni rat i uništenje PLO-a na tom području. Indirektnim žrtvama izraelsko-egipatskog pograničnog konflikta krajem šezdesetih mogu se smatrati i izraelski premijer Levi Eshkol, koji je umro od srčanog udara u veljači

Posljedice akcije izraelskih komandosa

Izraelski tenk na obali Sueskog kanala

1969., te egipatski predsjednik Naser, koji od istog uzroka umire u rujnu 1970. Postignuti prekid vatre između Izraela i Egipta nije donio trajni mir u regiji, već je samo predstavljao svojevrsni intermezzo uoči izbijanja novog izraelsko-arapskog rata u listopadu 1973. godine.

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Uspješan odziv na humanitarnu akciju

Još jedna humanitarna akcija provedena u Ministarstvu obrane i oružanim snagama završila je uspješno, a riječ je o akciji pokrenutoj na temelju zahtjeva Zapovjedništva HRZ-a i PZO-a te suglasnosti Kabineta ministra u svrhu prikupljanja dobrovoljnih novčanih priloga za pokriće troškova liječenja bolesnoga djeteta Miroslave Petrović, djelatnice VP 3046 Zagreb.

Marko je rođen 6. studenog 2003. kao treće dijete u obitelji Petrović, s prirođenom srčanom manom. Kako je riječ o vrlo složenoj razvojnoj srčanoj anomaliji, da bi dijete preživjelo nužno je nekoliko operacija u što ranijoj dobi. Dosad su obavljena tri zahvata, a u tijeku su pripreme za slijedeći odlazak u Kardiokiruršku kliniku u Linzu u Austriji kako bi se nastavilo liječenje, za što su potrebna i znatna finansijska sredstva. Budući da obitelj Petrović ne može sama snositi finansijske troškove daljnog liječenja, Služba za odnose s javnošću i informiranje pokrenula je humanitarnu akciju. Hvalevrijedna akcija, koja se provodila prikupljanjem novčanih priloga jednomjesečnim izuzimanjem 10,00 kn od osobnog dohotka djelatnika MORH-a i GSOS-a te pripadnika OSRH-a na dobrovoljnoj osnovi, urodila je plodom te je prema izvješću Financijske službe prikupljen iznos od **97.380,00 kn**. U nadi da će prikupljena sredstva pomoći u liječenju maloga Marka, u ime obitelji Petrović zahvaljujemo svima koji su se odazvali i ovoj humanitarnoj akciji te ujedno pokazali kako se malim odricanjima mogu postići velike stvari.

BIBLIOTEKA

Udruge "Vukovarske majke" i "Hrvatski feniks": "Gdje su naši najmiliji", drugo, dopunjeno izdanje, Zagreb, kolovoz 1996.

U prosincu 1995. godine prvi put predstavljena je javnosti knjiga "Gdje su naši najmiliji?" koju je inicirala Udruga roditelja i obitelji zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja "Vukovarske majke" s namjerom da se sazna soubina zatočenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja iz područja cijele Hrvatske koji su branili Vukovar.

Prije izlaska knjige "Gdje su naši najmiliji?" u Daytonu je potpisana sporazum i dogovorenje da se provede mirna reintegracija još uvijek okupiranog istočnohrvatskog područja u sastav Republike Hrvatske. Tada su mnogi počeli vjerovati kako će uskoro saznati istinu o soubini zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja i civila iz Vukovara. Osnovana je i prijelazna uprava, a na istočnohrvatsko područje stigle su nove međunarodne snage - UNTAES. No, ništa konkretno nije učinjeno da se riješi pitanje nestalih, te je soubina mnogih i dalje ostala nepoznata.

Prema službenim podacima tadašnje Komisije za začene i nestale Vlade Republike Hrvatske, u vrijeme pisanja ove knjige još je bila nepoznata soubina 2622 osobe. U ovom drugom, dopunjrenom izdanju dan je popis svih traženih osoba s područja cijele Hrvatske te nekim dijelova Bosne i Hercegovine (Kupres i Bosanska Posavina), a izdanje je dopunjeno brojnim fotografijama zatočenih i nasilno odvedenih osoba.

Nikolina PETAN

Siječanj 1813. Obračun s ludistima

U vrijeme prve industrijske revolucije uvođenjem parnih i ostalih strojeva proizvodnja je postala brža i učinkovitija. No, s druge strane taj napredak je velik broj ljudske radne snage učinio suvišnom. Zbog toga se početkom XIX. st. u Engleskoj pojavio čudan pokret usmjeren protiv uvođenja strojeva u tvornice. Sve je počelo u Nottinghamu, gdje su se otpušteni radnici tekstilne industrije počeli okupljati u tajnim društima i pod vodstvom izmišljenog kralja Ludda obračunavati sa "zlim" strojevima. Vlasnici manufaktura zatražili su od parlementa da ludistički pokret stavi izvan zakona. Dom lordova donio je zakon prema kojem je za razbijanje strojeva predviđena smrtna kazna. Za provedbu tog zakona u područja u kojima se proširio ludizam poslano je dvanaest tisuća vojnika. Progoni ludista vrhunac su doživjeli u siječnju 1813. kada je na optuženičkoj klupi u Yorku završila većina vođa pokreta. Neki su smaknuti, a većina ih je protjerana u kažnjeničku koloniju u Australiju.

11. siječnja 1842. Zabranjeno ilirsко ime

Službenim ukazom kralja Ferdinanda II., 11. siječnja 1842. zabranjena je uporaba ilirske imena i grba u političkom životu Hrvatske. Ilirske su imo prvaci pokreta rabili kako bi privukli što više ljudi iz razjedinjenih hrvatskih zemalja na južnoslavenskom prostoru. Želja im je bila, kako je grof Janko Drašković napisao, okupiti Južne Slavne pod vlašću Habsburgovaca u Velikoj Iliriji. Ilirci su se okupili oko najistaknutije ličnosti prve faze preporoda, Ljudevit Gaja, u "Novinama hrvatskim". Godina 1841. s pravom se smatra početkom modernog političkog života Hrvatske, jer je te godine, uz promađarsku Hrvatsko-ugarsku stranku, osnovana i Ilirska stranka, u čijem je programu najvažnija točka bilo ujedinjenje hrvatskih zemalja. S takvim idejama ilirci su već na prvim izborima uspjeli pobijediti u svim trima hrvatskim županijama te se nametnuti kao važan politički čimbenik. Toliki uspjesi okrenuli su protiv njih i Beč, koji se do tada služio hrvatskim nacionalnim pokretom kao protutežom mnogo snažnijem i za državu opasnjem mađarskom nacionalizmu. Zabranom imena i grba pokret je uvelike uzdrman, no samo nakratko. Otada se Ilirska stranka naziva Narodnom, a hrvatsko ime se širi na sve hrvatske zemlje, te postaje nacionalnim imenom, ne označavajući više samo kajkavski dio Hrvatske.

Leon RIZMAUL (leonriz@net.hr)

SLOVO DUHOVNOSTI

Bogojavljenje, 6. siječnja

Na današnji se dan Crkva sjeća događaja opisanog u Evandželjima, kada dolaze trojica maga, trojica kraljeva sa željom da se poklone novorođenom kralju. Došli su izdaleka i tražili Krista. U bogojavljenjskoj evanđeoskoj poruci glavna je stvarnost novorođeni kralj Isus Krist, na čijem se vanjskom obličju ne vide никакvi tragovi kraljevskog dostojanstva. On stanuje u jednoj seoskoj kolibici među siromašnim ljudima. On je kralj koji ne daje svečanih primanja, on je skriven, stavljén u stranu. A ipak je nje-govo rođenje navijestila zvijezda te dovela mudrace s Istoka s darovima, da mu se poklone. I oni su tu, ne zbog sebe, nego da svrate pozornost na novorođenog Kralja, kojega i oni naviještaju. Mage s Istoka, o kojima govori sv. Matej, ne spominjući im ni imena ni broja, kasnija je predaja pretvorila u kraljeve davši im imena Gašpar, Melkior i Baltazar. Ti sveti magi ili kraljevi bili su predstavnici poganskoga svijeta koji se dodoše pokloniti Isusu i na taj način naznačiti da je on Spasitelj za sve ljudе.

Željko STIPANOVIĆ

Njemački časnici i dočasnici

Odora časnika *Wehrmacht*, uključujući i generalske činove, tijekom II. svj. rata bila je upotpunjena visokom, tipično njemačkom kapom (*Schirmmutze*), koja osim metalne kokarde ima našiveni nacistički simbol - njemačkog orla, a vrpca, odnosno gotovo rudimentarni ostatak poveza kojim bi se kapa u slučaju vjetrovita vremena mogla pričvrstiti za podbradak, ovisno o činu, izvezena je zlatom za generale, odnosno srebrom za niže činove.

I kapa i odora sašiveni su od mekog, za vojne prilike gotovo podatnog materijala zelenkaste boje, no hlače se svojom sivozelenom nijansom ponešto razlikuju od kratkog kaputa s kopčanjem na pet puceta. Na ovratniku su opet tipično njemački ukrasi, naslijedjeni s odora još iz vremena *Friedricha*

Velikog, a sva četiri džepa imaju središnju *fald* s kopčanjem, jednim pucetom našivenim u njegovo sredini.

Otvoreno crvena boja revera odaje generalsku odoru, a što se nižih časnika tiče, postojale su dvije različite vrste uz-

dužnih oznaka na ovratnicima: jedan izvezen u srebru na obojenoj pozadini i drugi utkan na tamnozelenu pozadinu s bojom roda vojske (*Waffenfarbe*) unutar četverokuta. Crvena je boja podloška generalskih epoleta, odnosno za činove feldmaršala, general pukovnika, generala, general potpukovnika i general bojnika. Njihove se epolete sastoje od trostrukog zlatno-srebrnog tropleta, a broj rombova (bez romba, 1, 2 ili 3 romba) govori o kojem je činu riječ. Feldmaršal nema rombove nego posebnu oznaku u obliku dviju prekrivenih topovskih cijevi.

Slične, ali od užih niti u srebrnom tropletu izrađene epoete nose pukovnik, dopukovnik i bojnik (bojnik bez romba, dopukovnik s jednim, a pukovnik s dva), dok kapetan, odnosno satnik (*Hauptmann*) u Wehrmachtu nosi dvije zvjezdice, odnosno romba, za razliku od *Oberleutnant* (natporučnika) koji ima jednu i *Leutnant* (poručnika) koji nosi epoletu bez zvjezdica.

Nerijetko se oko vrata njemačkih časnika mogao vidjeti i **Željezni križ**, a oznaka takva odličja nosila se i na lijevoj strani prsiju o obliku raznobojnih vrpci.

Jurica MILETIĆ

www.navstanorva.navy.mil

Američka pomorska vojna baza u Norfolku ishodište je svih uplovljavanja i isplavljanja vojnih brodova (pa dijelom i civilnih u službi ratne mornarice) u sastavu **Šeste flote**, nama toliko bliske s obzirom na to, da spadamo u američku zonu odgovornosti tog dijela

Američke ratne mornarice. Riječ je, naravno, o službenoj Internet stranici baze, na kojoj se mogu pronaći mnogi podaci vezani uz svakodnevnicu Norfolka i njegovih službenika, tj. mornara i osoblja koje radi u bazi.

Na žalost, s obzirom na to da dobar dio Šeste flote upravo sudjeluje u ratnim zadaćama vezanim uz Irak, dio linkova trenutačno je nedostupan (to se događa redovito), pa tako i link pod kojim se inače nalaze fotografije. Iz iskustva znamo da su te slike *hi-res* i vrlo upotrebljive, no, posjetitelji će se trebati strpjeti još neko vrijeme da administratori i webmasteri vrte galeriju (to ipak ovisi o tijeku i duljini ratnih djelovanja).

Ipak, unatoč svemu, stranica je prilično informativna i sva-kako preporučljiva za pogledati. Vijesti se updateaju vrlo često, a nakon klikanja svakog linka pogledajte na lijevi stupac s novim linkovima koji nude razne opcije pretraživanja.

Ivan BELINEC

KVIZ

Pripremio D. VLAHOMIĆ

1. Rat koji je obilježio 1905. godinu vodio se između:

- A Rusije i Japana
- B Francuske i Alžira
- C Njemačke i Velike Britanije

2. Napoleon je 1805. odnio pobjedu kod:

- A Albe
- B Austerlitz
- C Borodina

3. Godine 1605. prvi put je objavljeno veliko književno djelo:

- A Boccacciov *Decameron*
- B Danteova *Božanstvena komedija*
- C Cervantesov *Don Quijote*

4. Borac protiv Turaka Gjergj Kastrioti-Skenderbeg, rođen 1405., nacionalni je heroj:

- A Makedonaca
- B Albanaca
- C Bugara

5. U Londonu su Englezi 1305. pogubili škotskog borca za neovisnost pod imenom:

- A Rob Roy
- B Anthony McDermott
- C William Wallace

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr